

Recepten voor trage wegen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Geïllustreerde voorbeelden
uit de 19 gemeenten
DEEL II – Receptenboek

Het voetgangersvademeccum van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest biedt technische ondersteuning voor de verbetering van voetgangersvoorzieningen en voor het promoten van verplaatsingen te voet in Brussel.

Tekst en cartografie

Trage Wegen

Vertaling

Gewestelijke Overheidsdienst Brussel

Met medewerking van

Pierre-Jean Bertrand en Grégory Moors van Brussel Mobiliteit

Veel dank aan

de vrijwilligers voor hun inzet bij de inventarisatie en de gemeenteambtenaren voor de interviews

Foto's

Trage Wegen en de inventariseerders

Deze brochure kan worden gedownload via www.brusselmobiliteit.be en www.tragewegen.be

Disponible en français

Verantwoordelijke uitgever: Camille Thiry (Brussel Mobiliteit)
Juni 2018

Inhoud

TWEEDE DEEL

4 – Recepten voor de optimalisatie van het gemeentelijk tragewegennetwerk	3
<i>Recept 1: Burgerinitiatieven ondersteunen</i>	4
<i>Recept 2: Trage weg langs de school</i>	5
<i>Recept 3: Duurzame wijkcontracten</i>	7
<i>Recept 4: Publieke ruimte, trage ruimte</i>	8
<i>Recept 5: Veilig barrières overwinnen</i>	10
<i>Recept 6: Doorlopende straten identificeren</i>	11
<i>Recept 7: Twee uitgangen voor parken en groene ruimtes</i>	13
<i>Recept 8: Herinrichten van parken volgens natuurlijke looplijnen</i>	14
<i>Recept 9: Speelstraat</i>	16
<i>Recept 10: Groene linten creëren</i>	18
<i>Recept 11: Restruiden blijvend aanspreken</i>	19
<i>Recept 12: Buurtwegen als basis voor het netwerk</i>	21
<i>Recept 13: Voetgangerswegen door gebouwen</i>	22
<i>Recept 14: Doorsteken verplicht maken in nieuwe stedenbouwkundige ontwikkelingen</i>	24
<i>Recept 15: Bouwheren inspireren</i>	25
<i>Recept 16: Schoolstraat</i>	26
<i>Recept 17: Gebruiksovereenkomsten over private en dienstwegen</i>	28
<i>Recept 18: Medebeheer</i>	29
<i>Recept 19: Naamborden plaatsen langs trage wegen</i>	30
<i>Recept 20: Een activiteit organiseren op de Dag van de Trage Weg</i>	32
<i>Recept 21: Bewegwijzerde sportevenementen</i>	33
<i>Recept 22: Leefstraat</i>	34
<i>Recept 23: Artistieke of creatieve experimenten</i>	35
<i>Recept 24: De publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang</i>	37
<i>Recept 25: Trage wegen doorheen parkings</i>	39

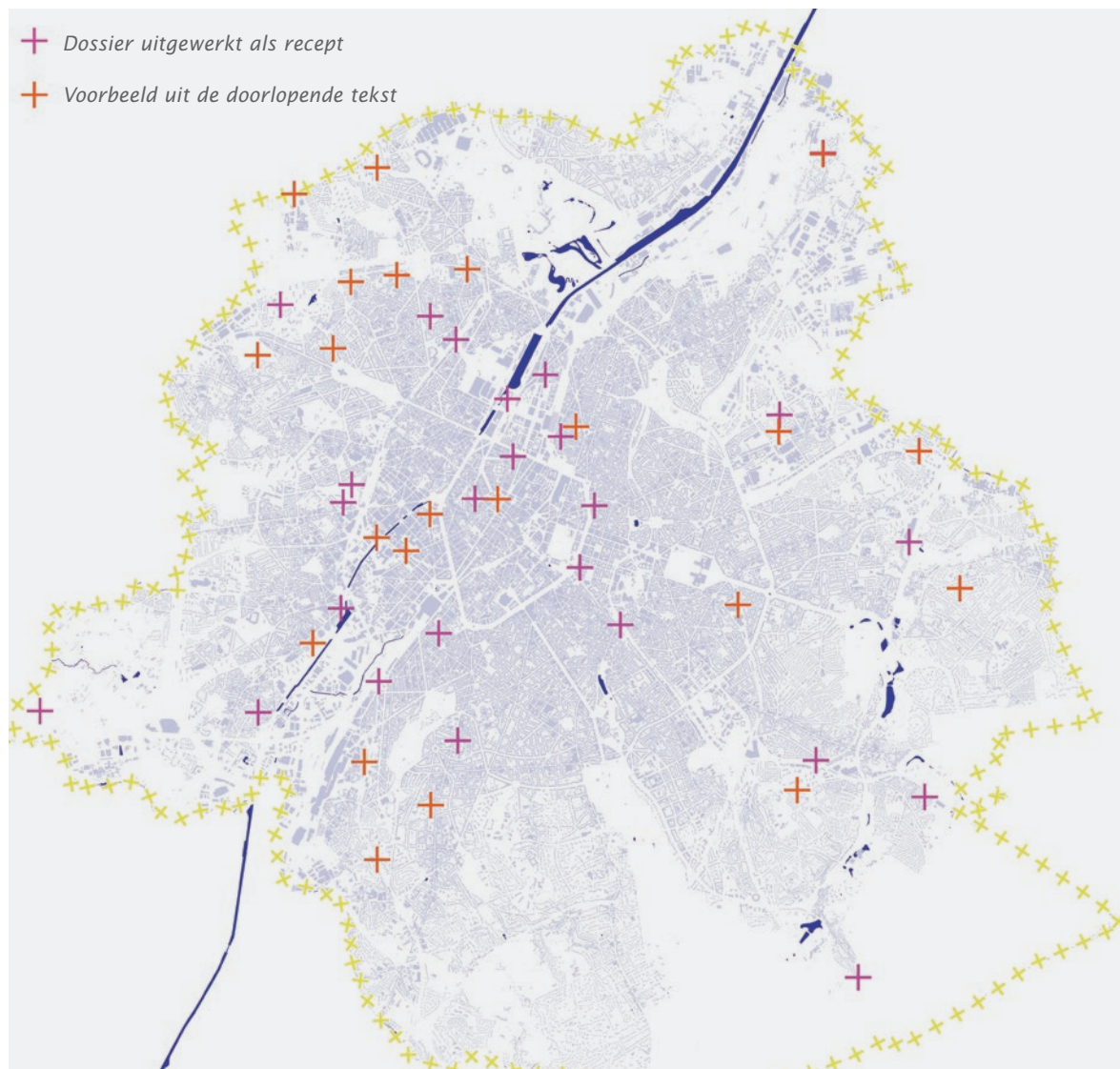
5 – Overzicht van de praktijkvoorbeelden	41
6 – Literatuurlijst	43
7 – Afkortingen	45
8 – Modeldocumenten	46
8.1 Authentieke akte tot verlening van een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang	46
8.2 Overeenkomst m.b.t de openstelling en bewegwijzering van private weg(en) voor een gemeentelijk Voetgangersnetwerk	51
8.3 Aanmaning tot heropening van een buurtweg	54
8.4 Aanmaning tot heropening van een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang	56

4- Recepten voor de optimalisatie van het gemeentelijk tragewegennetwerk

Het mag duidelijk zijn: om de voetganger te verwennen met een fijnmazig netwerk van trage wegen met doorsteken om de 50 meter, het voor-nemen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, is een gemeentelijk tragewegenbeleid broodnodig. Dat beleid vertrekt van de actuele situatie en streeft naar het best mogelijke weefsel van paden op verschillende niveaus.

In dit laatste hoofdstuk stellen we 25 recepten voor die gemeenten kunnen uitvoeren om het tragewegennet te verbeteren. Het gaat telkens om

zeer concrete Brusselse voorbeelden van ingrepen en maatregelen die zorgen voor een robuuster en sterker tragewegenweefsel op lokaal en bovenlokaal niveau. Deze recepten zijn heel divers. Sommigen zijn het resultaat van een opportuniteit die verzilverd werd, andere kwamen er na een proces van doelgericht plannen en prioriteiten stellen enerzijds. Het ensemble van deze recepten is een mooie staalkaart van acties op korte, middellange en lange termijn. De recepten worden gepresenteerd in de volgorde waarin ze in de loop van deze publicatie aangehaald werden.

Recept I Burgerinitiatieven ondersteunen

Meer en meer mensen zetten zich spontaan voor hun buurt: voor een betere luchtkwaliteit, meer sociale cohesie, meer verkeersveiligheid of speelruimte... Deze burgers willen zelf iets 'doen': ze wachten niet op hun overheid maar organiseren concrete acties die dicht bij hun leefwereld staan.

Ook rond trage wegen bestaan heel wat lokale dynamieken. Door als gemeente of overheid in te spelen op de bekommernissen en verwezenlijkingen van deze bottom up-initiatieven, vergroot je het draagvlak en de betrokkenheid bij je realisaties.

DOSSIER

Anderlecht, burgers formuleren verbetervoorstellen voor trage wegen in tuinwijk 't Rad

Omschrijving

De tuinwijk 't Rad werd in het begin van de 20ste eeuw ontworpen rond een netwerk van pleintjes, doorsteken en trage wegen door stedenbouwkundige Louis Van der Swaelmen. De wijk biedt plaats aan 688 woningen en is ongeveer 19ha groot. Vandaag ligt de tuinwijk aan de rand van de stad, geprangd tussen een spoorlijn, het kanaal en de Ring.

Anderlecht – Verbetervoorstellen voor het Rad.

De publieke ruimte en de trage infrastructuur liggen er al jaren enigszins verwaarloosd bij en worden vaak oneigenlijk gebruikt voor het parkeren van wagens. Naar aanleiding van het renovatieproject van de tuinwijk werden enkele straten en pleinen opnieuw ingericht met middelen van Beliris. Hierbij werd bijzondere aandacht besteed aan de aanwezigheid van groen in de wijk. De betrokken gemeentediensten waren de dienst Grootstedenbeleid, Stadsvernieuwing en de Anderlechtse Haard.

Buurtbewoners grepen dit project aan om – onder begeleiding van het collectif ipé – door middel van publieke stadsateliers een groenplan op te maken voor hun wijk. Ze organiseerden 'balades diagnostics' met bewoners, ambtenaren, lokale politici en de voorzitter van de sociale huisvestingsmaatschappij om de problemen in de wijk in kaart te brengen. Een van de vier hoofdstukken van het groenplan is gewijd aan verbetervoorstellen voor de doorsteekjes en trage wegen in de wijk. Met het rapport dat uit dit initiatief voortvloeide werd niets gedaan.

Gelijkaardige dossiers

- Haren: initiatieven rond de Witloofweg en het Kleemputpad.
- Vorst: initiatieven rond de tunnel in de Wielswijk.

Een inventarisfoto van een venelle.
Foto: Steven Clays

Netwerk	☐ verbonden ☐ fijnmazig	☐ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Anderlecht > Tuinwijk het Rad	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☒ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	2011-2012	
Financiering	Beliris, budget voor dit onderdeel onbekend	
Contact	Sophie Ghyselen en Amélia Ribeiro van Collectif ipé, info@ipecollectif.be; Gemeente Anderlecht, dienst Stadsvernieuwing – Participatie	
Meer info/documenten	<ul style="list-style-type: none"> – http://www.ipecollectif.be/projpla.htm – http://www.participation-anderlecht.be/IMG/pdf/2012_PlanVert-LaROUE_00_p1-6.pdf – http://www.participation-anderlecht.be/IMG/pdf/2012_PlanVert-LaROUE_02_p17-30.pdf http://www.environnement.brussels/sites/default/files/user_files/toolbox_cites_jardins_definitive.pdf 	
Trefwoorden	inventaris – tuinwijk – doorsteken – groen – onderhoud – burgerinitiatief – publieke ruimte – plan	

Recept 2 Trage weg langs de school

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gaan zo'n 4 op 5 kinderen te voet, per fiets of met het openbaar vervoer naar school. De schoolomgevingen zijn vaak niet afgestemd op zoveel actieve weggebruikers en verkeersveiligheid laat vaak te wensen over. De oplossing hiervoor is het instellen van een complete autovrije schoolbereikbaarheid binnen een straal van 1 kilometer rond elke school. Door de combinatie van trage wegen en schoolstraten kunnen (tijdelijk) autovrije routes naar school gecreëerd worden. Hierin moeten scholen en gemeentebesturen samenwerken. Gemeenten moeten prioritair inzetten op doorsteken naar school. Scholen moeten dan weer hun schooldomein aansluiten op die trage wegen (een toegang achterin of een poort is vaak voldoende), en er eventueel – in samenspraak met de buurt – een permanente doorgang voorzien.

Daarbij aansluitend is het interessant om een schoolroutekaart op te maken, waarop de veiligste

routes voor fietsende en wandelende kinderen worden aangeduid. Uiteraard worden op deze kaart trage wegen vermeld, maar ook de veilige fietspaden, autoluwe straten en oversteekplaatsen. Daarnaast toont de kaart ook de gevaarlijke punten en de plaatsen waar een gemachtigd opzichter of politieagent aanwezig is.

DOSSIER Sint-Jans-Molenbeek, nieuwe lagere school geeft tweede leven aan bestaande doorsteek

Omschrijving

Sinds jaar en dag gebruikten de buurtbewoners de voetgangersdoorsteek tussen de parking van een winkelcomplex aan de Joseph Baecklaan en de Zaadstraat. De verbinding liep over een terrein met volkstuinten en verwilderd struikgewas. De site ligt op een steenworp van het Weststation en het Marie-Josépark en twee zeer drukke boulevards. Op deze plek werd in 2012-2016 de lagere school De Knipoog gebouwd met plaats voor 400 leerlingen met financiering van het Gewest.

Op vraag van de buurt werd de voetgangersdoorsteek tussen de wijk, de winkels en de boulevards behouden. De trage weg werd op een duurzame manier bestendig en grotendeels met doorgroei-tegels verhard. In lijn met de filosofie van het passiefgebouw werd ook de omgeving zo ecologisch mogelijk ingericht. Bijzondere aandacht werd besteed aan waterdoorlaatbaarheid en groen, met ook ruimte voor een moestuin. Het ontwerp voor de site werd gemaakt door Leefmilieu Brussel en Urban Platform. Het gebouw werd erkend als voorbeeldgebouw van Leefmilieu Brussel.

Op de schoolsite zelf is autoverkeer in een heel beperkte zone toegelaten, en dat alleen maar tijdens het begin en einde van de schooldag. Het hele terrein is zo ingericht dat actieve mobiliteit de voorrang krijgt. Aan de pijpenkop van de Zaadstraat werd een Kiss & ride ingericht voor ouders die hun kinderen toch met de wagen brengen.

Sint-Jans-Molenbeek – Omgeving GBS De Knipoog.

Netwerk	☒ verbonden ☒ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Sint-Jans-Molenbeek > tussen de Zaadstraat en de Joseph Baecklaan	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☒ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☒ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	Eerste studie: 2010 Opening: 2016	
Financiering	De bouw van school werd gefinancierd door de Vlaamse Gemeenschap, Leefmilieu Brussel en de Gemeente Sint-Jans-Molenbeek; het Brussels Hoofdstedelijk Gewest financierde de heraanleg van de schoolomgeving. Alles samen zo'n 4 miljoen euro.	
Contact	De Knipoog: www.gbsdeknipoog.be , 02 414 35 40, deknipoog.1080@molenbeek.irisnet.be	
Meer info/documenten	– http://app.leefmilieubrussel.be/batex_search/Docs/fs_185_NL.pdf	
Trefwoorden	school – doorlopend – olifantenpad – participatie – waterdoorlaatbaar – kiss & ride – fietsen – continu	

Gelijkaardige dossiers

- Proefproject rond schoolcontracten van ATO dat loopt in drie pilotscholen tot eind juni

2017 > doel: ontwikkeling van plannen voor de ruimtelijke ordening rond scholen die rekening houden met het beleid op het vlak van onder meer mobiliteit. Er wordt een schoolcontract

*Trage weg langs basisschool De Knipoog.
Foto: Laura Nagels*

opgesteld in samenwerking met de gemeenschappen, scholen, gemeenten, wijkverenigingen en betrokken gewestelijke administraties.

- Buurtwegen langs scholen in Evere (lagere school de Wegwijzer), in Molenbeek (atheneum).
- Ganshoren: totale renovatie van een kinderdagverblijf werd ontworpen op maat van de voetweg die erlangs liep.

Recept 3 Duurzame wijkcontracten

Een Duurzame Wijkcontract is een stedelijk herwaarderingsprogramma van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gericht op kwetsbare wijken. Gewest en gemeenten bundelen hun krachten om binnen een vooraf vastgestelde perimeter en tijdspanne een wijk aan te pakken met een integrale benadering. Dat maakt van een wijkcontract een belangrijk instrument voor stadsvernieuwing. De focus ligt op duurzame ontwikkeling en burgerparticipatie. Binnen het DWC kunnen vijf soorten ingrepen uitgewerkt en gefinancierd worden. Twee daarvan zijn belangrijk voor trage wegen: buurtvoorzieningen en infrastructuur enerzijds en openbare ruimten anderzijds. Het actieterrein 'openbare ruimten' zet in op meer kwalitatieve publieke ruimte en geeft expliciet de voorrang aan actieve modi en de aanleg van voetgangersinfrastructuur.

DOSSIER

Anderlecht, project KAAI legt een verbinding naar het kanaal

Omschrijving

Het Duurzame Wijkcontract Biestebroek (2016-2019) focust onder meer op de zone tussen de Bronsstraat, de Wayezstraat en het kanaal Brussel-Charleroi. Een dichtbebouwde wijk die in de loop der jaren de band met het vlakbij gelegen kanaal volledig is kwijt geraakt. Een van de projecten die werden uitgewerkt door het studie-bureau ARTER Architects is het creëren van een nieuwe verbinding voor voetgangers en fietsers tussen het hoger gelegen deel van de dichtbebouwde wijk (Bergensesteenweg) en het kanaal, dat vandaag quasi onbereikbaar is vanuit de wijk.

Om deze verbinding – die trouwens nog te zien is op luchtfoto's uit 1935 en 1953 – te realiseren is de afbraak vereist van drie woningen aan de Bergensesteenweg. De betreffende huizen liggen precies in het verlengde van de Bronsstraat. De vrijgekomen ruimte wordt ingericht als een openbare, groene zone van hoge kwaliteit met waarlangs een pand met 15 woningen zal worden gebouwd. Het verwachte resultaat: een directe verbinding tussen de handelsas van de Wayezstraat en het kanaal, waardoor de wijk opnieuw een band krijgt met de waterweg en de historische verbinding weer hersteld is.

De beoogde woningen stonden te koop op het moment van de goedkeuring van het project. Het idee om huizenblok aan de Bergensesteenweg open te trekken naar het kanaal is in overeenstemming met de aanbevelingen van het Bijzonder Bestemmingsplan (BBP) Biestebroek.

Anderlecht – Afbraak huizen voor doorsteek.

Netwerk	☒ verbonden ☒ fijnmazig	☐ multifunctioneel ☐ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Anderlecht > aan de Bergensesteenweg in het verlengde van de Bronsstraat, waardoor een opening komt tussen Wayezstraat en kanaal	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☒ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☒ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☒ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	Voorzien in het 4-jarig programma 2016-2019	
Financiering	Aankoop en sloop woningen: geraamd op 2 365 000 euro Sanering terreinen: geraamd op 250 000 euro; Ontwerp en inrichting van de nieuw publieke ruimte: 155 727 euro	
Contact	Studiebureau ARTER, Sébastien Heuss: info@arter.be, 02 513 77 95; Anderlecht, dienst Stadsrenovatie: Guy Van Beeck, gvanbeeck@anderlecht.brussels, 02 558 09 95	
Meer info/documenten	– http://participation-anderlecht.be/IMG/pdf/CQDB_Phase_03_NL.pdf	
Trefwoorden	sloop – nieuwe verbinding – afbraak – water – groene ruimte	

Anderlecht – Kruispunt Bergensesteenweg en Bronsstraat. Foto: Hanne Van Herck

Recept 4 Publieke ruimte, trage ruimte

Het netwerk van trage wegen versterken kan door meer verbindingen te creëren. Dat spreekt voor zich. Zo'n verbinding hoeft zich niet noodzakelijk te beperken tot een smal pad. Ook de ruimere omgeving van de weg, de publieke ruimte dus, kan op maat van de voetganger ontworpen worden. Met aandacht voor rustplaatsen, groen, drinkfonteinen en speelruimte en andere elemen-

ten die uit een bevraging van de buurt naar voor komen. Zo wordt er letterlijk plaats gemaakt voor de mens. Plaats in zijn wijk, in zijn stad. Dat soort luwteplekken creëert een nieuwe band tussen buurtbewoners onderling, tussen bewoners en hun omgeving. Deze trage ruimten dragen bij aan het welbevinden en de gezondheid van de stedeling.

DOSSIER Schaarbeek en Brussel-stad, de oude Zennebedding wordt een langgerekte trage ruimte

Omschrijving

Op de oude bedding van de Zenne, een bochtig tracé achter de huizen in de Noordwijk in Brussel en Schaarbeek, lag jarenlang een smalle zone braakland. Op initiatief van Leefmilieu Brussel wordt deze strook van 1,6 km lang heraanlegd en voor het publiek geopend. Het nieuwe park kreeg de naam Zennepark.

Het eerste deel van het park, tussen de Helihavenlaan en de Masuistraat werd geopend eind september 2016 en is zo'n 10 000 m² groot. De werken aan het tweede deel, tussen de Paleizenstraat en de Masuistraat zijn volop bezig. Tegen 2018 moet ook het derde stuk tussen de Masuistraat en de Koninginnestraat klaar zijn. Op langere termijn wordt het nieuwe park aangesloten op het kanaal

met een nieuwe fiets- en voetgangersbrug over het kanaal, aansluitend bij de bestaande spoorbrug. Het hele traject wordt een actieve verbinding tussen het Noordstation en de uiterste punt van het park van Laken. Om een zo rechtstreeks mogelijke verbinding te verwezenlijken, moet nog een oplossing gevonden worden voor het traject ter hoogte van Sibelga. Als Sibelga geen recht van doorgang verleent over zijn parking, zullen de voetgangers een omweg moeten maken via de Verlengde Masuistraat en een nog te ontwikkelen tracé op de spoorwegberm tot aan het kanaal.

Het park is ingericht als een wandelpromenade met een grote ecologische waarde. De ontwerpers voorzagen ruimte om te spelen en terrassen met zit- en ligbanken en picknicktafels. 's Nachts

Zennepark tussen Schaarbeek en Brussel-stad.
Foto: Compagnie du Paysage

en bij slecht weer wordt het park afgesloten met grote hekken.

Dit project heeft een prijskaartje van 6,5 miljoen euro en wordt gefinancierd door Beliris binnen de Duurzame Wijkcontracten Masui en Koningin-Vooruitgang. Het ontwerp werd gemaakt door de Compagnie du Paysage uit Parijs. Het beheer van het park is in handen van Leefmilieu Brussel. Het park wordt dagelijks schoongemaakt en in de gaten gehouden door vier wachters.

Gelijkaardige dossiers

- Jette, stationsomgeving.
- Ganshoren, Van Overbekelaan.

Schaarbeek – Zennepark.

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/event	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Brussel-stad en Schaarbeek > restruimte achter de Masuistraat, de Paleizenstraat, doorlopend tot het kanaal	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☒ park of bos	☐ periurbaan gebied ☒ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	2011-vandaag	
Financiering	Beliris: 6,5 miljoen euro	
Contact	Leefmilieu Brussel: 02 775 75 75, info@leefmilieu.brussels	
Meer info/documenten	– http://www.leefmilieu.brussels/fiche/zennepark – http://www.compagniedupaysage.com/projects/parc-de-la-senne/	
Trefwoorden	restruimte – park – verbinding – zitbanken – spelen – biodiversiteit	

Recept 5 Veilig barrières overwinnen

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt doorsneden door heel wat barrières: drukke verkeersassen, spoorwegen, uitgestrekte industrieterreinen en het kanaal. Voetgangers moeten vaak ver omlopen om deze grote infrastructuurelementen te overwinnen. Bruggen en tunnels voor voetgangers en fietsers helpen om op een veilige manier over te steken. Maar dit type verbindingen wordt echter spaarzaam aangelegd vanwege de hoge kosten die ermee verbonden zijn. Bijkomende aandachtspunten zijn de hoogteverschillen en – in het geval van tunnels – het gevoel van onveiligheid.

DOSSIER Oudergem, passerelle voor fietsers en voetgangers over de Invalidenlaan

Omschrijving

Het tracé van de voormalige spoorweglijn tussen Brussel (Delta) en Tervuren werd door Leefmilieu Brussel uitgebouwd tot een groen wandelparcours. Het traject maakt deel uit van de Groene Wandeling. Het pad heeft een recreatieve, ecologische en functionele waarde, onder meer door zijn ligging in de Woluwevallei.

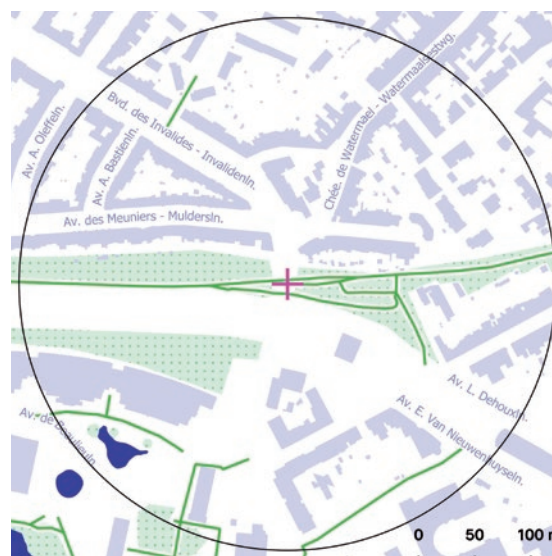

*De statige passerelle van de Groene Wandeling.
Foto: bxlrio.blogspot.be*

De wandeling is bereikbaar via 17 toegangen, die allen zo zichtbaar mogelijk werden gemaakt. Bij de aanleg was er veel aandacht voor groen en rustinfrastructuur.

De keuze voor dit tracé impliceerde het zoeken naar een oplossing voor een immense barrière: de oversteek ter hoogte van de Hermann-Debrouxlaan/E411. Om de vele wandelaars en fietsers die van de wandelroute gebruik zouden maken op een veilige manier de Invalidenlaan te laten oversteken, liet Leefmilieu Brussel een 60 meter lange en 8 meter hoge passerelle voor fietsers en voetgangers bouwen. De passerelle is opgetrokken uit gekleurd beton en hout. Het ontwerp is van de hand van het bureau Dessin et Construction. Het ontwerp had bijzondere aandacht voor de toegankelijkheid voor fietsers en wandelaars.

Pittig detail: om deze constructie te kunnen bouwen, moest de autosnelweg versmald worden.

Oudergem – Passerelle Groene Wandeling.

Gelijkaardige dossiers

- Vorst, tunnel onder de spoorweg in de Wielswijk.
- Laken, passerelle over de spoorweg aan de Fransmanstraat.
- Toekomstige passerelle Gosselies over het kanaal (begin van de werken: maart 2018).

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Oudergem > brug over de Invalidenlaan, ter hoogte van de Louis Dehouxlaan en het Hermann Debrouxviaduct	
Ruimtelijke context	☐ residentieel ☐ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☒ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	Start studie: 2004 Werken: 2008-2010	
Financiering	Leefmilieu Brussel, Beliris en FOD Mobiliteit en Vervoer: 6900000 euros	
Contact	Dessin et Construction: Yvon Mosseray, 071 43 48 83, courriel@dessin-et-construction.eu Leefmilieu Brussel: 02 775 75 75, info@leefmilieu.brussels	
Meer info/documenten	– http://www.huytebroeck.be/IMG/pdf_perscommuniqu_e_inhulding_van_spoorwegwandeling.pdf – http://www.wbarchitectures.be/en/architects/Dessin_et_Construction/34 – http://www.publicspace.org/en/works/g090-promenade-cyclopedestre-du-chemin-de-fer	
Trefwoorden	brug – passerelle – restruimte – route – fietsers – barrière – verkeersveiligheid – universal design	

Recept 6 Doorlopende straten identificeren

Sinds 2013 erkent de Wegcode het verkeersbord F45b, doorlopende weg. Dat is een weg die doodloopt voor autobestuurders, maar niet voor voetgangers en/of fietsers. De wegbeheerders mogen het verkeersbord F45b aanpassen om de lokale situatie te verduidelijken. Het verkeersbord F45 (de doodlopende straat) moet als basis worden gebruikt samen met de 3 bijkomende iconen van bord F45b: het lijntje, de voetganger en de fietser.

Dit bord draagt bij tot een beter gebruik van onze wegen, in het bijzonder om het stappen en fietsen te bevorderen als alternatief voor het autogebruik. Fietsers en voetgangers die een buurt niet kennen, zijn immers geneigd zijn om wegen die zijn aangeduid als doodlopend niet te gebruiken, terwijl

er voor hen toch vaak een doorgang is. Uit steekproeven blijkt dat 70 tot 75% van de doodlopende straten in ons land eigenlijk doorlopen.

DOSSIER Ganshoren, stadswachten inventariseren doorlopende straten

Omschrijving

De dienst Mobiliteit en Stedenbouw van de gemeente Ganshoren werken nauw samen met een team van stadswachten om de kwaliteit van de publieke ruimte in de gaten te houden tijdens hun dagelijkse rondgang door de gemeente.

Op vraag van de dienst Mobiliteit maakten de stadswachten een inventaris van alle doodlopende straten waar voetgangers en/of fietsers wél door kunnen. Op één geval na bleken alle doodlopende straten doorlopend te zijn.

Deze straat loopt dood op een trappenpartij, maar voetgangers kunnen door.
Foto: Hanne Van Herck

Vervolgens paste de dienst Mobiliteit alle verkeersborden van de betreffende straten aan. Op de meeste borden (F45) werd een sticker met

Ganshoren – Inventaris door stadswachten.

voetganger en/of fietser aangebracht, sommige borden werden vervangen.

Gelijkaardige dossiers

- Sint-Lambrechts-Woluwe: volledige gemeente in 2013.
- Anderlecht: een aantal borden werden aangepast of vervangen.

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☐ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☐ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Ganshoren, de hele gemeente	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☒ handel en horeca ☒ kantoren en diensten ☒ onderwijs ☒ park of bos	☒ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	2014	
Financiering	Geen	
Contact	Ganshoren, dienst Mobiliteit	
Meer info/documenten	– https://www.duurzame-mobiliteit.be/artikel/doodlopende-sstraat-wordt-doorlopende-sstraat	
Trefwoorden	verkeersbord – inventaris – continu – fietsers – bekend maken	

Recept 7 Twee uitgangen voor parken en groene ruimtes

Parken, begraafplaatsen en binnentuinen in het bouwblok zijn – door hun groen karakter – vaak aangename plaatsen om te wandelen en te verblijven. Heel wat van deze groene ruimtes hebben echter maar één ingang, wat ze ongeschikt maakt voor doorgaand voetverkeer. In heel wat gevallen is het creëren van een bijkomende ingang relatief eenvoudig: het openen van een poort of een gat maken in de omheining. Een ingreep die maakt dat dergelijke groene ruimtes doorkruisbaar worden én dat buurtbewoners aan de nieuw geopende zijde minder ver moeten omlopen om van die ruimtes gebruik te maken. Nog eenvoudiger is het openen van de veelvuldig voorkomende afsluitingen aan weerszijden van parken binnen bouwblokken.

DOSSIER Sint-Jans-Molenbeek, meerdere uitgangen voor het Marie-Josépark

Sint-Jans-Molenbeek – Marie-Josépark.

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Sint-Jans-Molenbeek > tussen de Edmond Machtenslaan, De Rooverelaan en Joseph Baecklaan	
Ruimtelijke context	☒ hoogbouw ☒ rijwoningen ☐ vrijstaande huizen ☒ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs	☒ park of bos ☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	Ontwerp: 1920; Restauratie: 2015-2016	
Financiering	Beliris: 1 200 000 euro voor de restauratie van het park	
Contact	Leefmilieu Brussel: 02 775 75 75, info@leefmilieu.brussels	
Meer info/documenten	– http://www.beliris.be/files/files/Projets/Parc-Marie-Jose/folder-mj-web.pdf – http://document.leefmilieu.brussels/opac_css/electfile/IF%20EV%20MARIE%20JOSEPARK%20%20DEF%20NL	
Trefwoorden	park – groen – verlichting – looplijn – doorsteekbaarheid	

Omschrijving

Het Marie-Josépark is een 6 ha grote groene ruimte in de vallei van de Molenbeek. Het park werd ontworpen door architect en stedenbouwkundige Louis Van der Swaelmen en werd geopend in 1922. Naast wandeldreven en grasveldjes, vijvers en bos vind je in het park ook speeltuinen, sportvelden, een school en een ontmoetingsruimte van het OCMW. Het park is bekend omwille van zijn bijzondere bomen. Het park werd in 2015 door Beliris gerestaureerd. Daarbij werden onder meer enkele paden hersteld, trappen en nieuwe paden aangelegd. Daarvoor werd het studie-bureau AGORA aangesteld. In 2016 droeg de gemeente Sint-Jans-Molenbeek het beheer van het Marie-Josépark en het aanpalende Albertpark over aan Leefmilieu Brussel.

Het Marie-Josépark ligt geprangd tussen drie grote lanen. Doordat het park zes ingangen heeft, is het makkelijk doorkruisbaar. Voetgangers gebruiken de verbindingen door het park als een korte, maar ook aangename, groene route.

De paden in het Marie-Josépark zijn prachtig om te wandelen. Foto: Rita Florizoone

Gelijkaardige dossiers

- Etterbeek, Jubileumgaarde.
- Sint-Lambrechts-Woluwe, Roodebeekpark.
- Elsene, Ten Boschpark.

Recept 8 Herinrichten van parken volgens natuurlijke looplijnen

Voetgangers en fietsers zoeken vaak naar de kortste weg tussen twee punten. Deze functionele looplijnen vallen vaak niet samen met de paden die op de tekentafel werden ontworpen. Zo ontstaan olifantenpaden, ofte feitelijke verbindingen die door herhaaldelijk gebruik uitslijten. Heel vaak gaat het om korte hoekjes die worden afgesneden, in het zicht van de bestemming. Soms gaat het ook over langere looplijnen, waar een pad totaal ontbreekt.

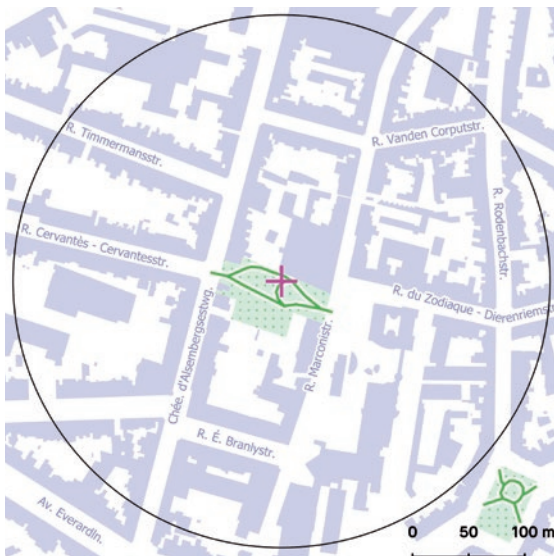
Bij nieuwe stedenbouwkundige of ruimtelijke ontwikkelingen is het een goede reflex om al in de ontwerpfase maximaal rekening te houden met deze functionele lijnen en met de polen die voetgangersstromen aantrekken, zoals haltes van het openbaar vervoer en scholen. Dat kan door gebruik te maken van al bestaande sporen. Een andere optie is om voldoende lang te observeren hoe passanten zich verplaatsen in de te ontwerpen zone.

DOSSIER Vorst, nieuw ontwerp van het Marconipark volgt looplijnen

Omschrijving

In het kader van het Duurzame Wijkcontract Albert werd het Marconipark grondig heraangelegd. Voordien werd deze lap grond van ongeveer 2800m² hoofdzakelijk gebruikt als doorsteek. Een mooi geval van een niet-onderhouden olifantenpad.

Na een participatieproces met de buurtbewoners en kinderen – begeleid door Trame – besliste het ontwerpbureau Suède 36 om het pad op te waarderen zodat het ook toegankelijk wordt voor mensen met een beperking. Het doel was om het

Vorst – Marconipark.

pad beter te verweven met de omgeving. Daarom er een picknick-/ontmoetingsplaats geïnstalleerd, meer planten voorzien en een vrijetijdsplatform gecreëerd dat dienst kan doen als podium, ligplaats, glijbaan, klimmuur... Naast het bestaande wandelpad, kwam er een tweede traject met het thema natuur. Dat pad is waterdoorlaatbaar.

De poorten van het oude park werden weggenomen en de toegang werd op hetzelfde niveau gebracht als het voetpad. 's Nachts worden de ingangen verlicht. Aan de beide ingangen van het park werden infoborden geplaatst met het reglement, maar waar de buurtbewoners zelf ook berichten kunnen aanbrenge.

Gelijkaardig dossier

- Sint-Lambrechts-Woluwe, site van de UCL.

Een nieuwe inrichting van het park waar eerder al een doorsteek lag. Foto: Suède36

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☒ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Vorst > tussen de Marconistraat en de Alsebergsesteenweg, tegenover de Cervantesstraat	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☒ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	Werken: januari tot augustus 2016	
Financiering	Gemeente Vorst: 375 000 euro	
Contact	Gemeente Vorst, Charles Spapens, schepen van Heropleving van de wijken	
Meer info/documenten	Verslag participatie: – https://drive.google.com/file/d/0BzZf0SjQ1LIUU3hlaUNDeGhtbEO/edit	
Trefwoorden	park – spelen – verlichting – poorten – universal design – ontmoeting – waterdoorlaatbaar – groen	

Recept 9 Speelstraat

Een speelstraat is een straat die gesloten is voor alle verkeer, voor bepaalde tijd en gedurende schoolvakanties. Het doel: ruimte creëren zodat kinderen naar hartelust kunnen spelen. De hele breedte van de openbare weg is gereserveerd voor het spelen. Enkel fietsers, automobilisten die in de straat wonen en prioritaire voertuigen mogen nog stapvoets door de straat rijden. Het initiatief wordt genomen door buurtbewoners die bij de gemeente een aanvraag doen. Een speelstraat kan één of meer meters en peters hebben. Deze mensen – die zelf in de straat wonen – houden een oogje in het zeil.

De straat wordt aan het begin en het einde afgesloten met hekken en een verkeersbord. Door straten voor autoverkeer tijdelijk traag te maken, krijgen kinderen en volwassenen de kans om de publieke ruimte op een andere manier te ervaren.

DOSSIER Sint-Gillis, gemeente motiveert inwoners om speelstraten in te richten

Omschrijving

De gemeente Sint-Gillis roept al enkele jaren haar inwoners actief op om tijdens de schoolvakanties hun straat om te bouwen tot speelstraat. De gemeente ondersteunt de geïnteresseerde bewoners met praktisch materiaal zoals tafels, stoelen en tenten, allerlei speelmateriaal en een straatbib. Ze biedt ook workshops aan, bijvoorbeeld over het herstellen van fietsen of recycleren.

In 2013 werd een gemeentelijk reglement goedgekeurd dat het organiseren van een speelstraat nog makkelijker moet maken. Onder meer in de volgende straten vond er al een speelstraat plaats: Crickstraat/Gustave Defnetstraat, Jean Robiestraat, Lissabonstraat, Denemarkenstraat, Montenegrostraat, Selderijstraat, Spinnerijstraat, Alfred Cluysenaarstraat, Parmastraat, Schotlandstraat, Witte Bergstraat, de straat langs het Moricharplein en Franz Gaillardstraat.

Gelijkaardige dossiers

- Brussel-stad: Leo XIII straat.
- Schaarbeek: F. Bossaertstraat.
- Evere: Kleigroeveëfstraat.
- Anderlecht: gemeentelijk reglement en ondersteuning door jeugd Dienst; ook in de Otleetstraat.

Sint-Gillis – Experiment in de Emile Féronstraat.

Met dit beeld roept het gemeentebestuur van Sint-Gillis zijn burgers op om speelstraten te organiseren.

Netwerk	☐ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☐ ontsloten
Aard van de ingreep	☐ infrastructuur ☐ overeenkomst ☒ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Sint-Gillis > Emile Féronstraat	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☒ kantoren en diensten ☒ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	Eerste speelstraat in 2008, reglement sinds 2013.	
Financiering	Onbekend	
Contact	Gemeente Sint-Gillis, dienst Nederlandstalige Aangelegenheden: na-an.1060@stgillis.irisnet.be, 02 533 98 60	
Meer info/documenten	– http://www.stgilles.irisnet.be/public/uploaded/Reglements/2013/Gemeentelijk_reglement_speelstraten.pdf – http://www.stgilles.irisnet.be/public/uploaded/AFF_NL/FR_speelstraat_DEF.pdf	
Trefwoorden	kinderen – tijdelijk – spelen – publieke ruimte – participatie	

Recept 10 Groene linten creëren

Het groene en blauwe netwerk dat uitgebouwd wordt door Leefmilieu Brussel is een gedroomd uitgangspunt voor de aanleg van nieuwe trage wegen. Het verdichten van het groene en blauwe netwerk kan hand in hand gaan met het verdichten van de infrastructuur voor actieve weggebruikers. Continuïteit is daarbij het sleutelwoord. Wanneer de bestaande groenstructuur wordt versterkt en niet-groene en verbindingzones worden omgevormd tot esplanades, lineaire parken en andere groene ruimtes die doorwaardbaar zijn voor voetgangers, ontstaan er groene linten die het stadsweefsel verrijken. Met alle voordelen van dien voor de biodiversiteit en natuurontwikkeling, verkeersveiligheid, levendigheid en kwaliteit van de publieke ruimte en zelfs de economische return voor handelaars.

DOSSIER Elsene, lang park verbindt Europese Esplanadeplein en het station Mouterij

Omschrijving

Net ten zuiden van de Europese wijk, ligt een wijk met een sterk reliëf en een zeer aanwezige sleuf voor de spoorweg. In het kader van het Wijkcontract Scepter (2010-2016) werd – na een behoefteonderzoek bij de lokale bevolking – voorgesteld om de restruimte langs die spoorweg in te richten als een langgerekt park.

Elsene – Aanleg Park System.

Dit groene lint kreeg de naam Park System en moet het Europese Esplanadeplein en het nieuwe station Mouterij verbinden. Het studie bureau IPE/KARBON bestemde deze lange groene long expliciet als continue voetgangersverbinding, zodat de nabijgelegen subwijken beter op elkaar worden aangesloten. Daarnaast wordt bijzondere aandacht besteed aan ontmoeting, spel, teelt en natuur.

Om tot dit Park System te komen, werd het traject verdeeld in verschillende stukken. Een aantal braakgronden werden aangepakt en het Viaductpark werd heringericht. Het studie bureau NEY en de architecten MS-A ontwierpen een passerelle tussen de Scepterstraat en de Graystraat, die in de spoorwegberm (eigendom van Infrabel) wordt gebouwd. De passerelle overbrugt een hoogteverschil van 17 meter (over een afstand van 140 meter) en zal deels uit een betonnen trap met fietsgoot bestaan. De bouwvergunning werd in 2012 aangevraagd.

In een voorgaande fase, naar aanleiding van het wijkcontract Blyckaert, werd al een lange passerelle gebouwd tussen de Scepterstraat en het Viaductpark. Door deze ingreep wordt dat park nu via een tweede ingang ontsloten waardoor ook de bewoners van de Scepterstraat makkelijk het park en de Europese wijk kunnen bereiken.

Gelijkaardig dossier

- Sint-Joost-ten-Noode, Groene Gang: missing link wegwerken voor een groene verbinding tussen Josaphat met Europese Wijk.

Een pad in het Viaductpark in z'n huidige vorm.
Foto: Julien Claessens

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Elsene >, tussen het Europese Esplanadeplein en station Mouterij	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☒ park of bos	☐ periurbaan gebied ☒ restgebied ☐ water/kanaal ☒ ander > spoorweg
Looptijd	Studie: 2010-2012 Start werken: 2013	
Financiering	Beliris: 2 378 190,43 euro	
Contact	Wijkcontract Scepter – Projectleider: Xavier Van Der Kelen, 02 643 59 83, xvanderkelen@elsene.irisnet.be; Communicatie: Isabelle Legrain, ilegrain@elsene.irisnet.be	
Meer info/documenten	– http://quartiers.brussels/1/qp/102 – http://www.elsene.irisnet.be/site/downloads/contrats/sceptre/permis_urbanisme.pdf – http://www.elsene.irisnet.be/site/nl/download/contrats/sceptre/rapportfinal.pdf	
Trefwoorden	continuïteit – groen – lange afstand – restruimte – spoorweg – universal design	

Recept 11 Restruimten blijvend aanspreken

Overall in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn er braakliggende terreinen of restruimten met een groot potentieel voor trage verbindingen. Het groene en blauwe netwerk, het spoorwegnet met zijn ruime, lange en vlakke bermen, maar ook onbenutte percelen in woon- of industriegebieden bieden kansen voor een fijnmazige voetgangersinfrastructuur. Op heel wat plaatsen in het Gewest worden deze restruimten al formeel gebruikt voor moestuinen of worden ze ingeschakeld bij tijdelijke projecten. Het is zaak om de bestaande olifantenpaden te bestendigen en nieuwe verbindingen te openen om tot zo continu mogelijke looplijnen te komen. Dat kan op verschillende schaalniveaus: van gebruiks-overeenkomsten met eigenaars tot grote reconversieprojecten.

DOSSIER Molenbeek en Laken, verwilderde spoorwegberm wordt park van Lijn 28

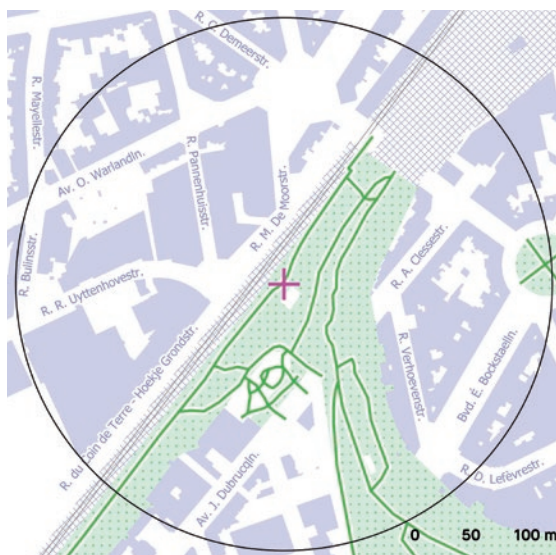
Omschrijving

In opdracht van Leefmilieu Brussel en Beliris werd de braakliggende zone langs het Westerspoor (Lijn 28) ontwikkeld tot een langgerokken park met veel speelruimte voor kinderen. Het park begint aan metrohalte Belgica en loopt tot aan het station Pannenhuis.

Het park is 686 m lang en heeft een oppervlakte van 20 000 m². Over de hele lengte is een wandelweg aangelegd. Op heel korte tijd vond het publiek zijn weg naar dit park, dat aansluit op het park aan Turn en Taxis – Parckfarm en het park dat de gemeente Molenbeek liet aanleggen aan de Jean Dubrucqulaan (2007-2011) in het kader van het Duurzame Wijkcontract Schelde-Maas. Op termijn zal het park nog verlengd worden vanaf Pannenhuis tot aan Bockstael. De realisatie gebeurde met middelen van Beliris en de B-Holding.

Gelijkaardige dossiers

- Anderlecht: project KAAI.
- Elsene: Park System.

Sint-Jans-Molenbeek – Park Lijn 28.

- Anderlecht: Plaine X70: naar aanleiding van Parckdesign 2012 werd een braakliggend terrein ingericht als doorsteekbare moestuin. De site is intussen weer afgesloten.

Ruimte voor ontmoeting in het nieuwe Park Lijn 28. Foto: Laura Nagels

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Molenbeek en Laken > tussen Charles Demeerstraat, Jean Dubrucq laan en Belgicalaan (in een volgende fase te verlengen tot Bockstael)	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☒ park of bos	☐ periurbaan gebied ☒ restgebied ☐ water/kanaal ☒ ander > spoorlijn
Looptijd	Werken: 2013-2014	
Financiering	Beliris: 4 236 000 euro; B-Holding: 300 000 euro.	
Contact	Beliris, 02 739 06 00	
Meer info/documenten	<ul style="list-style-type: none"> – http://www.beliris.be/nl/projecten/parkvanlijn28.html – http://www.adt-ato.brussels/sites/default/files/documents/Beliris_Projet_Parc_L28.pdf – http://canal.brussels/nl/content/een-nieuw-park-brussel-het-park-van-lijn-28 	
Trefwoorden	restruimte – spoorweg – succes – publiek – park – spelen	

Recept 12 Buurtwegen als basis voor het netwerk

Elke Belgische gemeente heeft – dankzij de wet op de buurtwegen van 10 april 1841 – een atlas waarin alle buurtwegen werden opgetekend. Deze atlassen worden nog dagelijks gebruikt op gemeentelijke administraties. Omdat de wet op de buurtwegen nog altijd van kracht is, zijn ook alle buurtwegen die in deze atlassen staan nog steeds rechtsgeldig, ook al zijn ze niet altijd meer zichtbaar of bruikbaar op het terrein.

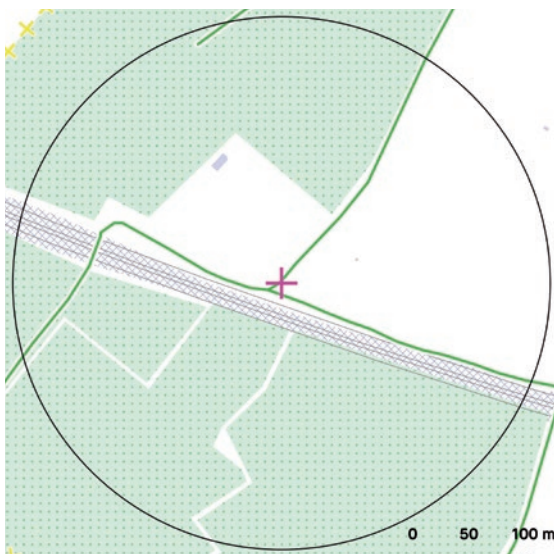
Wanneer een gemeente haar wegennet voor actieve weggebruikers wil verbeteren en verdichten, is het raadzaam om steeds de Atlas der Buurtwegen als basis te consulteren. Door verdwenen of verwaarloosde verbindingen te herstellen kan het wegennet beter afgestemd worden op de noden van de voetgangers en fietsers.

DOSSIER

Anderlecht: herstel van buurtwegen in Neerpede

Omschrijving

Om Neerpede beter te ontsluiten, besloot de gemeente Anderlecht in 2003 het netwerk van paden en buurtwegen te herwaarderen. In een eerste stap werden 2,5 km wegen en 2,5 km paden

Anderlecht – Herstel buurtwegen in Neerpede.

hersteld. Sommigen waren volledig verdwenen. De ingrepen werden gedaan met natuurlijke materialen en met respect voor het landelijke karakter van de omgeving. Voor de berijdbare wegen werd gekozen voor kasseien, voor de wandelpaden werd gekozen voor lavatith. Telkens werd een extra brede afwaterstrook voorzien die als comfortzone voor de fietsers dient.

Er werden zeven wandelingen (van 4 tot 11 km) en drie fietsroutes (van 9 tot 13 km, waarvan eentje voor mountainbike) uitgestippeld en bewegwijzerd. Daarnaast werden ook verschillende infoborden geplaatst en twee brochures met kaarten en een woordje uitleg gepubliceerd.

Ongeveer twee derden van de buurtwegen waren op dat moment verdwenen. Vooral ter hoogte van het golfterrein liggen heel wat juridisch nog bestaande buurtwegen die vandaag voor het publiek ontoegankelijk zijn. Door de opschaling van de landbouwpercelen en inname in privé-tuinen verdwenen ook een aantal verbindingen.

Gelijkaardig dossier

- Brussel-stad: inventaris van buurt- en voetwegen in Haren.

Het platteland in Anderlecht. Foto: Ludo Everts

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☐ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☒ publicatie
Ligging/Gemeente	Anderlecht, Neerpede	
Ruimtelijke context	☐ residentieel ☐ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☐ park of bos	☒ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	2003-2004	
Financiering	Onbekend	
Contact	Anderlecht, dienst Wegen	
Meer info/documenten	– Een digitale versie van deze kaarten is te vinden op http://www.anderlecht.be/environnement/developpement-durable/promenades-a-neerpede-et-environs – Bokhorst, "Rénover les promenades. Des sentiers de lave à Neerpede", in: <i>Le Soir</i> , 24-01-2003, p. 17; Philippe Debry, schepen Anderlecht, 2000-2006, in <i>Brusselmans en Lechat, Sauver et promouvoir les sentiers</i> , 2011 p. 44.	
Trefwoorden	buurtwegen – herstel – wegwijzer – routes – halfverharding	

Recept 13 Voetgangerswegen door gebouwen

Trage wegen liggen op de meest onverwachte locaties. Sommige paden lopen zelfs dwars door gebouwen. In dat geval ontstaat er een nauwe band tussen het gebouw en de stedelijke omgeving. De bestemming wordt letterlijk een deel van de route. Dat soort paden zorgt op een opmerkelijke manier voor de verdichting van het voetgangersnetwerk: een lagere omloopfactor, een directe route naar een halte van het openbaar vervoer of een andere bestemming die veel voetgangersverkeer genereert. Voor de bouwheer of eigenaar hoeft een publieke doorsteek doorheen zijn perceel of gebouw geen bedreiging te zijn, maar eerder een opportuniteit om bij te dragen aan een betere werking van zijn eigen site en van de stad als geheel. De gemeente kan ervoor kiezen om met de eigenaar of beheerder een gebruiksovereenkomst af te sluiten waarin bepaald wordt wie verantwoordelijk is voor het onderhoud, of de doorgang 's nachts wordt afgesloten, enzovoort.

DOSSIER Sint-Joost-ten-Noode, aanleg van een publieke doorsteek bij de renovatie van wooncomplex

Omschrijving

Tussen twee parallelle straten in Sint-Joost-ten-Noode werden in de jaren '50 een kleine en een grotere woontoren gebouwd. Beide complexen voldeden niet meer aan de hedendaagse woon- en energienormen en worden grondig gerenoveerd. Met het oog op een goede mix van functies op de site, grepen de ontwerpers A2M en Istema&Stubeco deze renovatie aan om de bestaande groenruimte een openbaar karakter te geven als park. Er wordt ook een kinderdagverblijf gebouwd op de site.

De verbindende factor tussen al deze elementen is de nieuwe, groene voetgangersweg die de aanpalende straten met elkaar zal verbinden. Deze trage weg loopt deels door de grootste woontoren. Door de benedenverdieping van dat gebouw open te maken, wordt de ruimte tussen de beide straten zichtbaar en wordt er een open-

heid naar de wijk gecreëerd. Het is expliciet de bedoeling om de buurtbewoners gebruik te laten maken van deze groene ruimte en verbindingen.

De renovatie werd door Leefmilieu Brussel erkend als voorbeeldgebouw. Het totale project zal ongeveer 12,7 miljoen euro kosten en wordt gefinancierd door de gemeente (7,3%) en Beliris (de rest).

Sint-Joost-ten-Noode – Woontoren Linné-Plantes.

De werken werden gestart in 2014. De oplevering van het project zal wellicht in de loop van 2017 gebeuren.

Gelijkaardige dossiers

- Elsene, hotel Wiltcher's aan de Louizalaan.
- Evere, Hertogswegel.

Een plan van de toekomstige site Linné-Plantes.
Beeld: Architectes 2M

Netwerk	☒ verbonden ☒ fijnmazig	☐ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Sint-Joost-ten-Noode > tussen de Linnéstraat en de Plantenstraat	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☒ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	Start van de werken: 2014; einde voorzien voor eind 2018	
Financiering	Het hele project zal 12 750 000 euro kosten, waarvan de gemeente 7,3% betaalt en Beliris de rest.	
Contact	Beliris	
Meer info/documenten	– http://www.beliris.be/files/files/Projets/Linne-plante/depliant-linneplante-web.pdf – http://app.leefmilieubrussel.be/batex_search/Docs/fs_168_NL.pdf	
Trefwoorden	doorsteek door gebouw – groene ruimte – semi-publiek – recht van doorgang – kinderdagverblijf – openheid naar de straat	

Recept 14 Doorsteken verplicht maken in nieuwe stedenbouwkundige ontwikkelingen

Door een publieke erfdiensbaarheid van doorgang in te stellen over een terrein voordat er een stedenbouwkundige ontwikkeling plaatsvindt, creëert de gemeente ze een belangrijke hefboom om nieuwe verbindingen te realiseren. Door dit publiek recht van doorgang kan de gemeente beslissen om alleen een stedenbouwkundige vergunning af te leveren wanneer er een doorsteek voorzien is in de plannen.

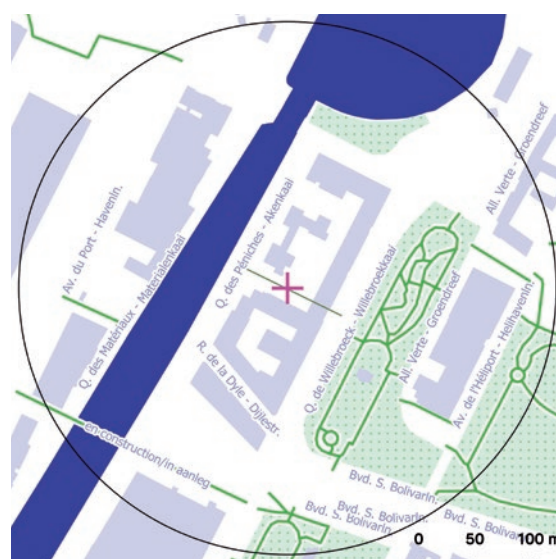
DOSSIER Brussel-stad, verplichte doorsteek door het binnenblok van een nieuw wooncomplex

Omschrijving

Het woon-, werk- en winkelcomplex UP-site, bekend van de grootste woontoren van Brussel aan de Akenkaai werd gebouwd in 2013. Het complex biedt ruimte aan woningen, horeca, een kinderdagverblijf en het Huis van het Gemeenschapsonderwijs. Het project werd ontwikkeld door Atenor en kreeg een bouwvergunning in april 2010.

In de stedenbouwkundige voorschriften van de stad Brussel werd voorzien dat het complex doorkruisbaar moest zijn voor voetgangers. Dit voorschrift werd ook gerealiseerd: het binnenblok is tussen 6u's ochtends en 22u's avonds toegankelijk voor voetgangers.

De toegangen werden zo ingericht dat de voetganger niet de indruk krijgt dat er een publieke doorgang is: twee grote poorten en de melding

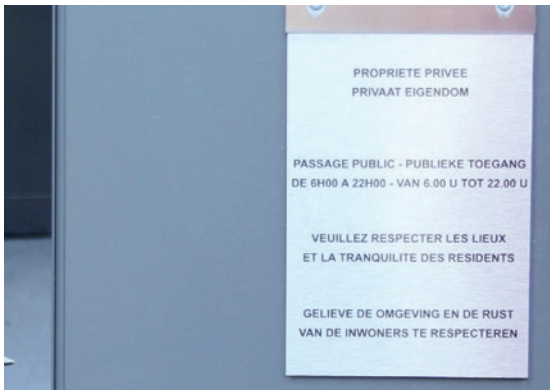
Brussel-stad – Passage UP-site.

Netwerk	☒ verbonden ☒ fijnmazig	☐ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Brussel-stad > bouwblok tussen de Akenkaai, de Dijlestraat en de Willebroekkaai	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☒ handel en horeca ☒ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☒ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☒ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	Bouwwerken: 2010-2013	
Financiering	Private ontwikkeling	
Contact	Stad Brussel, dienst Stedenbouw	
Meer info/documenten	– http://www.adt-ato.brussels/sites/default/files/documents/Fiches%20Batiments.pdf (p.25-26)	
Trefwoorden	leesbaarheid – privaat karakter – stedenbouw – poort – openingsuren	

'privaat' zijn weinig uitnodigend. Pas als de passant het kleine infobordje met de openinguren leest, begrijpt hij dat hij het recht heeft om gebruik te maken van deze doorgang.

Gelijkaardig dossier

- Vorst, wijk Bervoets.

Zij die 'm kennen gebruiken deze doorsteek veelvuldig. Foto: Laura Nagels

Recept 15 Bouwheren inspireren

Architecten en bouwheren zijn zich niet altijd bewust van het belang van een fijnmazige voetgangersinfrastructuur, en de visie van de gemeente of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op deze materie. Daarom is het belangrijk om hen te informeren en te inspireren met aanbevelingen en goede voorbeelden. Als deze stakehol-

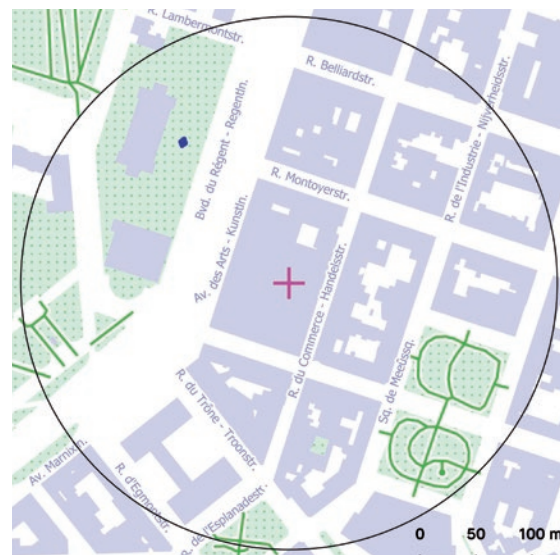
ders van bij het begin van een stedenbouwkundig ontwerpproces op de hoogte zijn van het belang van doorsteekbaarheid en fijnmazige voetgangersverbindingen, kunnen zij de aanbevelingen beter integreren in hun plannen.

DOSSIER

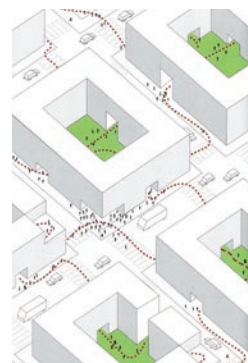
Brussel-stad publiceert de brochure "Towards een multifunctionele Quartier européen"

Omschrijving

De dienst Planning van het Departement Stedenbouw van de stad Brussel publiceerde in 2014 een brochure voor projectontwikkelaars en eigenaars van vastgoed in de Europese wijk. Daarmee willen ze hen aanmoedigen om de bestaande gebouwen in deze monofunctionele

Brussel – Brochure Multifunctionele Europese wijk.

Why create passages leading through the blocks?

Pourquoi créer des passages au travers des îlots?

Waarom passages creëren doorheen de bouwblokken?

- Quiet decompression zones are created in contrast to the busy traffic of the streets.
- These passages may be designed as alleys, galleries or openings in the blocks.
- Projects that allow daytime pedestrian passages through the inside of the blocks will be supported by the city.
- Des zones de décompression et de tranquillité en contraste avec le trafic routier sont créées.
- Ces passages peuvent prendre la forme de ruelles, de galeries, d'ouvertures en façade.
- Les projets susceptibles de créer des traversées piétonnières en journée à travers les intérieurs d'îlot seront soutenus par la ville.
- In tegenstelling tot het drukke verkeer in de straten worden er rustige decompressiezones gecreëerd.
- De passages kunnen de vorm aanneemen van steegjes, galerijen of een opening in de straatwand.
- Projecten die overdag doorgangen voor voetgangers doorheen een bouwblok mogelijk maken, zullen door de Stad worden ondersteund.

Een pagina uit de brochure van Stad Brussel, p.9.

Netwerk	☒ <i>verbonden</i> ☒ <i>fijnmazig</i>	☒ <i>multifunctioneel</i> ☐ <i>ontsloten</i>
Aard van de ingreep	☐ <i>infrastructuur</i> ☐ <i>overeenkomst</i> ☐ <i>activiteit/evenement</i>	☐ <i>signalisatie</i> ☒ <i>publicatie</i>
Ligging/Gemeente	<i>Brussel-stad > Leopoldwijk</i>	
Ruimtelijke context	☐ <i>residentieel</i> ☒ <i>handel en horeca</i> ☒ <i>kantoren en diensten</i> ☐ <i>onderwijs</i> ☐ <i>park of bos</i>	☐ <i>periurbaan gebied</i> ☐ <i>restgebied</i> ☐ <i>water/kanaal</i> ☐ <i>ander</i>
Looptijd	<i>Gepubliceerd in 2014</i>	
Financiering	<i>Onbekend</i>	
Contact	<i>Stad Brussel, dienst Stedenbouw – cel Strategische Ontwikkeling, urbplan@brucity.be, 02 279 30 07</i>	
Meer info/documenten	<i>– https://www.brussel.be/artdet.cfm/8443</i>	
Trefwoorden	<i>publicatie – brochure – inspiratie – doorsteekbaarheid – tijdelijk gebruik – publieke ruimte</i>	

kantoorwijk beter aan te wenden en meer af te stemmen op de mensen die in de wijk wonen, werken en verblijven.

De publicatie besteedt bijzondere aandacht aan het doorsteekbaar maken van gebouwen en binnentuinen, met allerlei voorbeelden. De tekeningen van het bureau Bogdan Van Broeck visualiseren de voordelen van een doorsteekbaar gebouw.

De brochure werd verspreid onder projectontwikkelaars en architecten. De dienst Stedenbouw liet weten dat er vandaag een eerste RUP voor een groter blok rond het Goethe Instituut waar aandacht voor publieke doorgang zal zijn.

Recept 16 Schoolstraat

Een schoolstraat is een straat voor doorgaand autoverkeerd die aan het begin en het einde van elke schooldag tijdelijk autovrij wordt gemaakt. Ouders die hun kinderen met de auto brengen – in Brussel gaat dat over 1 op 5 van de schoolgaande kinderen – moeten verderop parkeren en hun kinderen te voet begeleiden tot aan de schoolpoort.

Door deze maatregel wordt de parkeerdruk en verkeerschaos met kerende wagens in de onmiddellijke schoolomgeving weggenomen. Het resul-

taat: kinderen kunnen veilig naar de schoolpoort stappen en fietsen en krijgen een fair deel van de publieke ruimte toebedeeld. Uit een Gents proefproject met zeven schoolstraten dat loopt sinds 2013, blijkt dat ook de buurtbewoners wel varen bij deze oplossing voor het schoolspitsverkeer.

DOSSIER Brussel-centrum, een straat met 4 scholen wordt een schoolstraat

Omschrijving

Reeds in 1996 bestond het idee om de Moutstraat, een grijze straat met vier scholen en een handvol vrijetijdsinitiatieven, opnieuw aan te leggen. De scholen hebben weinig tot zeer weinig buitenruimte. Naast meer dan duizend kinderen die dagelijks gebruik maken van de straat, vormden ook auto's mee het straatbeeld. In juni 2007 organiseerde JES stadslabo op vraag van de stad en met het oog op de heraanlegplannen een week lang een speelstraat. Tijdens die week ging YOTA (het participatieteam van JES Stadslabo dat hiervoor door de stad was aangesteld) voor het eerst met jongeren aan de slag rond de publieke ruimte in de buurt. De jaren daarop werden er heel wat inspraak- en participatiewerkshops georganiseerd. Noden werden in kaart gebracht en er kwamen suggesties rond de inrichting en het straatmeubilair.

Brussel-stad – Moutstraat tijdelijk autovrij.

In 2009 werd de straat voor één dag ingenomen door de jongeren in de vorm van het MoutstraatFeest. In 2010-2011 werd de straat een woonerf. Doordat er veel minder autoverkeer passeerde, werd de straat de facto een school-

Veilig naar school in de Moutstraat.
Foto: Emma George

Netwerk	☐ verbonden ☐ fijnmazig	☐ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☒ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Brussel-stad > Moutstraat in de Dansaertwijk	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☒ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☒ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	2007-2012	
Financiering	Onbekend	
Contact	Stad Brussel, dienst Mobiliteit, JES Stadslabo, yota@jes.be, 02 411 68 83 Scholengemeenschap Buiten De Lijntjes, www.buitendelijntjes.be	
Meer info/documenten	– http://www.jesexpertise.be/downloads/066.pdf – http://www.bruzz.be/nl/nieuws/heraanleg-voor-dansaertwijk – http://www.bruzz.be/nl/nieuws/moutstraat-nog-altijd-autostraat – http://www.buitendelijntjes.be/nl/projecten/mautovrij-93.html	
Trefwoorden	school – autovrij – tijdelijke inrichting – participatie – kinderen – spelen – woonerf	

straat. In tussentijd verenigden de scholen zich tot een Brede School en werd beslist de straat autovrij te maken tussen 7u30 en 17u. Tijdens deze uren doet de straat dienst als speelplaats. Het project kreeg de naam Mautovrij. Met meer dan 2 jaar vertraging, werd in oktober 2012 de kindvriendelijke straat feestelijk geopend.

Recept 17 Gebruiksovereenkomsten over private en dienstwegen

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn er ongeveer 312 km dienstwegen en private wegen. Deze verbindingen bieden een enorm potentieel voor het verbeteren van het tragewegennet. Door voetgangers en fietsers toe te laten om deze bestaande infrastructuur te gebruiken wordt het netwerk op een kostenefficiënte manier verdicht en worden ontbrekende schakels ingevuld.

Een goede strategie om de eigenaars of beheerders van deze dienst- en private wegen te overtuigen om openbaar gebruik toe te laten is het afsluiten van een gebruiksovereenkomst met de gemeente. Een dergelijk contract garandeert de eigenaar dat er op het publiek gebruikte tracé geen permanent recht van doorgang zal ontstaan. Ook clausules in verband met openingsuren en onderhoud kunnen in een dergelijke overeenkomst opgenomen worden. Een voorbeeldovereenkomst vindt u bij de bijlagen van deze publicatie.

DOSSIER

Jette, dienstwegen aan een rusthuis bieden kansen als doorsteek

Omschrijving

In het dichtbebouwde zuiden van Jette, waar het stratennetwerk zeer grofmazig is en er weinig openbaar groen voorhanden is, ligt het rusthuis Magnolia. Het domein van deze instelling is een grote, groene ruimte tussen de Baron de Laveleyestraat en de Van Swaestraat, vlakbij de Onze-Lieve-Vrouwgrot.

Het domein van het rusthuis is ontsloten met meerdere private dienstwegen en wandelpaden, die vandaag niet toegankelijk zijn voor het publiek.

De bestaande infrastructuur op deze site biedt kansen om het tragewegennet in deze wijk te verdichten. Zo zou men werk kunnen maken van een gebruiksovereenkomst voor deze private wegen met de inrichtende macht van het rusthuis. Het openbaar toegankelijk maken van deze wegen heeft verschillende voordelen: in de eerste plaats voor de lokale voetganger, die zich langs groene, rustige en directe wegen kan verplaatsen. Voor de bewoners van het rusthuis verhoogt zo'n ingreep de sociale interactie en de kans op ontmoeting.

In zo'n overeenkomst moeten duidelijke afspraken gemaakt worden over onderhoud, openinguren en aansprakelijkheid.

Jette – Kans voor doorsteek in het rusthuis Magnolia.

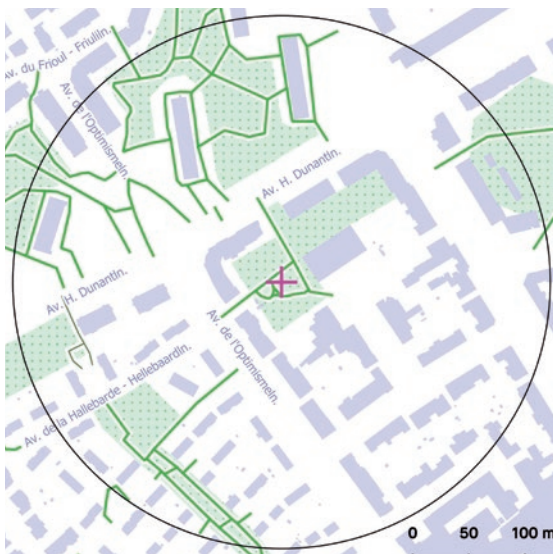

De dienstweg die uitkomt op de Baron de Laveleyestraat. Foto: © Google Streetview

Netwerk	☒ verbonden ☒ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☐ ontsloten
Aard van de ingreep	☐ infrastructuur ☒ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Jette > tussen de Leopold I-sstraat, Josse De Boeckstraat, Van Swaestraat en Baron de Laveleyestraat	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☒ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☒ ander > rusthuis
Looptijd	Niet van toepassing	
Financiering	Niet van toepassing	
Contact	Niet van toepassing	
Meer info/documenten	Modeldocument in bijlage bij deze publicatie	
Trefwoorden	overeenkomst – notaris – gebruik – rusthuis – ontmoeting	

Recept 18 Medebeheer

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte. Dat wil zeggen: de gemeente zorgt ervoor dat het wegennet onderhouden wordt en toegankelijk blijft voor alle gebruikers. De gemeente kan echter ook buurtbewoners betrekken bij het beheer van hun buurt. Bekende voorbeelden zijn het onderhou-

Evere – Rusthuisbewoners helpen bij onderhoud.

den van plantenbakken of het lapje grond rond een boom of een verlichtingspaal in het voetpad. Door buurtbewoners in te schakelen bij het beheer van trage wegen – gaande van het maaien van een graspad tot het melden van putten en sluikeafval – ontstaat er een grotere betrokkenheid bij de omgeving en een versterkte sociale cohesie en bovendien worden de verbindingen meer gebruikt. In andere steden en gemeenten wordt er volop geëxperimenteerd met een meter-of-petersysteem, waarbij een buurtbewoner zich engageert om op regelmatige basis een of meer trage wegen te bewandelen en eventuele problemen te melden via een online systeem.

DOSSIER

Evere, wandelpaden in de tuin van een rusthuis worden mee onderhouden door de bewoners

Omschrijving

In 2010 werd een nieuwe, duurzaam gebouwde, vleugel van het rusthuis Clos de la Quiétude geopend. Door de aanpalende tuin lopen twee wandelpaden die de doodlopende Gemoedsrustlaan verbinden met de Henry Dunantlaan en de Optimismelaan. Beide verbindingen bestaan al meer dan 40 jaar.

Bij het ontwikkelen van de nieuwe vleugel, werden de paden behouden en zo aangelegd dat ze

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☐ multifunctioneel ☐ ontsloten
Aard van de ingreep	☐ infrastructuur ☐ overeenkomst ☒ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Evere > tussen de Gemoedsrustlaan, de Optimismelaan en de Henri Dunantlaan	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☒ ander > rusthuis
Looptijd	2010	
Financiering	Privaat	
Contact	Leefmilieu Brussel: 02 775 75 75, info@leefmilieu.brussels	
Meer info/documenten	– http://app.bruxellesenvironnement.be/batex_search/Docs/fs_075_NL.pdf	
Trefwoorden	medebeheer – universal design – tuin – doorsteekbaar	

bruikbaar zijn voor mensen met een beperkte mobiliteit. Bovendien worden de bewoners van het rusthuis actief betrokken bij het onderhouden van de tuin en de paden.

Gelijkaardig dossier

- Watermaal-Bosvoorde, coöperatieve bewonersorganisatie zorgt zelf voor het beheer van de venelles in hun tuinwijk.

Wandelpaden zorgen voor ontmoeting en ontspanning. Foto: Rita Florizoone

Recept 19 Naamborden plaatsen langs trage wegen

Een efficiënte manier om buurtbewoners en passanten op het spoor te zetten van nieuwe of bestaande, minder bekende paden is het plaatsen van naamborden aan het begin en einde van elk pad. Een naambord is meer dan de aanduiding van de straatnaam, het geeft mensen ook het vertrouwen dat de weg in kwestie openbaar gebruikt mag worden.

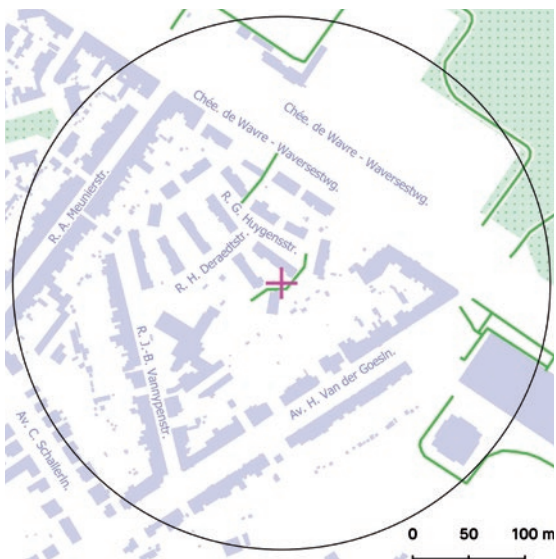
Voor de keuze van de namen kan de gemeente inspiratie zoeken in het gemeentearchief of bij de lokale heemkundige kring. Vaak hebben paden nog een naam die in de volksmond gebruikt wordt.

DOSSIER Oudergem, gemeente plaatst naamborden langs trage wegen

Omschrijving

In de gemeente Oudergem werden straatnaamborden geplaatst aan het begin en het einde van heel wat paden. Deze borden zijn niet te onderscheiden van de naamborden van straten voor

Netwerk	☐ verbonden ☐ fijnmazig	☐ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☐ infrastructuur ☐ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Oudergem, heel de gemeente	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☒ handel en horeca ☒ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	Doorlopend	
Financiering	Niet van toepassing	
Contact	Oudergem, dienst Mobiliteit	
Meer info/documenten	Niet van toepassing	
Trefwoorden	bekendmaken – wegwijzer – leesbaarheid – open karakter	

Oudergem – Hagedoornpad.

autoverkeer. Voorbeelden van trage wegen met een naambord zijn: de Hellingstraat, het Hagedoornpad en het Seringenpad.

Gelijkaardige dossiers

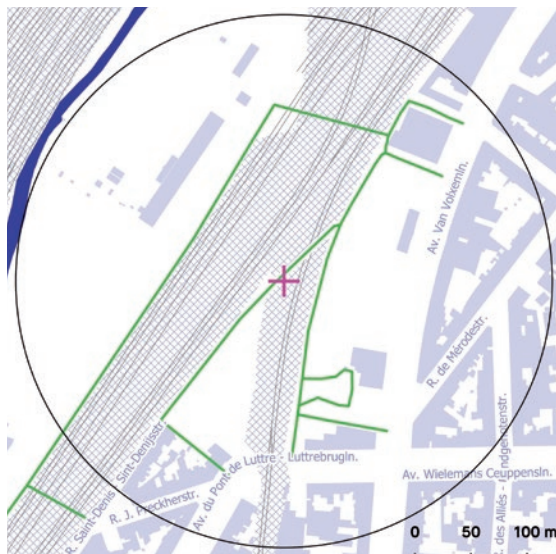
- Naamborden in Ukkel, Ganshoren, Anderlecht, Brussel-stad en Haren.

Naamborden duiden het openbaar karakter aan.
Foto: © Google Streetview

Recept 20 Een activiteit organiseren op de Dag van de Trage Weg

De Dag van de Trage Weg is een actieweekend dat jaarlijks plaatsvindt in het derde weekend van oktober. Tijdens dat weekend worden in Brussel, Vlaanderen en Wallonië een 300-tal activiteiten

Vorst – Langs onbekende paden in de Wielswijk.

georganiseerd op, over of langs trage wegen. Van een sensibiliserende wandel- of fietstocht, een aanplantactie, een avontuurlijk spel of een culturele activiteit op locatie: alle activiteiten die de aandacht vestigen op trage wegen zijn welkom.

De organisatie van de activiteiten is in handen van lokale besturen, verenigingen en burgers. De campagne wordt gecoördineerd door Sentiers.be en Trage Wegen.

DOSSIER Vorst, op pad langs onbekende en bedreigde wegen in de Wielswijk

Omschrijving

Het buurtcomité Quartier Wiels Wijk organiseerde in 2016 voor het eerst een wandeling op de Dag van de Trage Weg. Op zondag namen ze een groep van ongeveer 30 mensen uit de buurt op sleeptouw langs bedreigde, verrassende en uiterst charmante trage wegen in Vorst.

Het buurtcomité nam dit initiatief naar aanleiding van de nakende afschaffing van een tunnel die een belangrijke schakel kan zijn voor een fiets- en wandelverbinding over een lange afstand. De nadruk lag dan ook op het verbinden van de verschillende wijken.

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☐ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☐ infrastructuur ☐ overeenkomst ☒ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Vorst, Wielswijk	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☒ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	oktober 2016	
Financiering	Geen	
Contact	Buurtcomité QuartierWielsWijk: quartierwielswijk@gmail.com	
Meer info/documenten	– http://www.tragewegen.be/component/ohanah/brussel-forest-vorst-verbind-de-buurten-met-elkaar-lions-les-quartiers?Itemid=706	
Trefwoorden	wandeling – evenement – burgerinitiatief – verbinden – inventaris	

Door deze wandeling ontdekten mensen die al jaren in deze buurt wonen meerdere paden die voor hen onbekend waren.

Gelijkaardig dossiers

- Anderlecht, buurtcomité het Rad.
- Haren, buurtcomité.

Veel volk op de been voor de Dag van de Trage Weg in Vorst. Foto: Hanne Van Herck

Recept 21 Bewegwijzerde sportevenementen

Voor een aantal trage wegen geldt het gezegde 'onbekend is onbemind'. Het potentieel van korte doorsteken of paden die vanaf de straatkant moeilijk zichtbaar zijn wordt onderbenut. Wegwijzers en signalisatie brengen dan soelaas, maar ook evenementen kunnen deze onbekende schakels beter bekendmaken bij het publiek. Naast vanzelfsprekende voorbeelden als bewegwijzerde fiets- of wandelroutes kan bijvoorbeeld ook gedacht worden aan loopwedstrijden doorheen gebouwen en galerijen.

DOSSIER Haren, een gezondheidsparcours langs buurtwegen

Omschrijving

De dienst Stedenbouw van de stad Brussel ontwikkelde een gezondheidswandeling langs de buurtwegen van Haren. Daarvoor werkte ze samen met buurtbewoners en de dienst Participatie.

Het parcours is 3,5km lang en kan in ongeveer 1,5uur afgelegd worden. Langs het parcours

werden vier rustplaatsen voorzien die werden ingekleed in de thema's voeding en moestuinen, planten, biodiversiteit, natuurlijke elementen en actieve mobiliteit.

De wegwijzers die de tocht aanduiden zijn van de hand van kunstenaar Domitienne Cuvelier. Aan de hand van kleuren worden de wandelaars de goede kant op gestuurd.

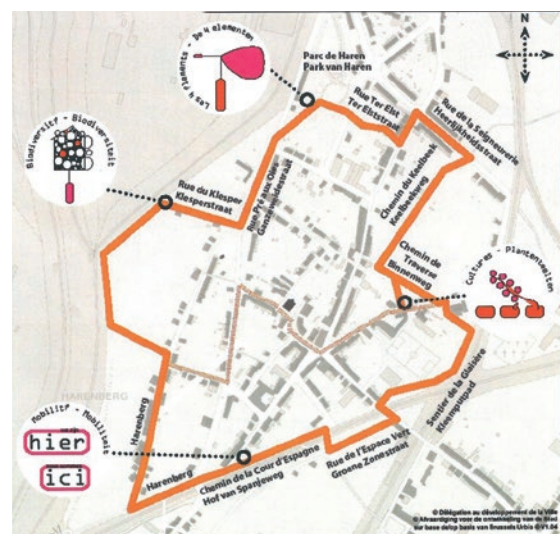
Het project werd gefinancierd met middelen van de Fédération Wallonie Bruxelles in het kader van een projectoproep rond gezondheid.

Gelijkaardig dossier

- Ecotrail van Brussel langs zoveel mogelijk onverharde paden.

Brussel-Haren – Gezondheidsparcours.

Een kaart van de gezondheidswandeling.

Netwerk	☒ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☐ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☐ overeenkomst ☒ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Brussel-stad, Haren > verschillende straten	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☒ park of bos	☒ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	2010-2011	
Financiering	Subsidie van Fédération Wallonie Bruxelles, bedrag onbekend	
Contact	Stad Brussel, dienst Stedenbouw	
Meer info/documenten	– http://www.sante-communes.be/files/projets2010/CommuneBruxelles.pdf – https://www.bruxelles.be/dwnld/97407812/kaart%20gezondheidsparcours%2Epdf	
Trefwoorden	gezondheid – participatie – wegwijzers – biodiversiteit – moestuinen	

Recept 22 Leefstraat

Om het draagvlak voor een autoluwe wijk te vergroten, is het aangewezen om bewoners te laten proeven van een andere invulling van hun straat. Een leefstraat is daartoe een excellent middel. Een leefstraat is een straat die gedurende enkele weken autovrij wordt gemaakt. De vrijgekomen publieke ruimte wordt ingericht en aangekleed volgens de wensen van en door de bewoners: de vaste ingrediënten zijn speelruimte voor de kinderen, ontmoetingsruimte voor de volwassenen. In Gent, Antwerpen en Leuven werd al volop geëxperimenteerd met dit concept, en met groot succes. Leefstraten zijn kiemen voor woonwijken op mensenmaat, waar de auto niet de maat is van alle dingen.

DOSSIER Brussel, Sint-Jan-Nepomucusstraat is de eerste leefstraat in het Gewest

Omschrijving

In september 2016 werd in de Sint-Jan-Nepomucusstraat in de Alhambrawijk aan de KVS de eerste leefstraat in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ingericht.

Dit initiatief kwam er op vraag van de buurtbewoners en werd door de dienst Participatie van de stad Brussel begeleid. Na een participatieproces werd beslist om de straat autovrij te maken, er kwam een moestuinproject en tijdelijk meubilair dat de wijkbewoners mee ontwierpen.

Na evaluatie wordt de leefstraat ook in 2017 herhaald.

Brussel-stad – Sint-Jan-Nepomucusstraat.

Netwerk	☐ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☐ ontsloten
Aard van de ingreep	☐ infrastructuur ☐ overeenkomst ☒ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Brussel-centrum > Sint-Jan-Nepomucenusstraat	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☒ handel en horeca ☒ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander > rusthuis
Looptijd	September – oktober 2016	
Financiering	Europa, LIFE fonds	
Contact	Comité Alhambra: comitealhambra@gmail.com Stad Brussel, Dienst Participatie: org.particip@brucity.be , 02 279 21 30	
Meer info/documenten	– http://www.bruzz.be/nl/actua/eerste-leefstraat-brussels-gewest – http://www.comitealhambra.be/leefstraat.htm	
Trefwoorden	tijdelijk gebruik – participatie – feest – moestuin – DIY – meubels – burgerinitiatief	

Bewoners kleedden zelf hun leefstraat in.
Foto: Het Laatste Nieuws

Recept 23 Artistieke of creatieve experimenten

Door het ontwerp en de invulling van de publieke ruimte in handen te geven van kunstenaars, ontwerpers en lokale bewoners ontstaan er vaak nieuwe dynamieken en projecten. Dat werd in Brussel al meermaals bewezen door artistieke projecten als Parckdesign en FestivalKanal. Heel wat van de installaties en ingrepen die in het kader

van deze festivals werden gerealiseerd experimenteren met trage verbindingen of het doorsteekbaar maken van restruimten. Deze artistieke en creatieve experimenten transformeren blinde vlekken tot proeftuinen waar buurtbewoners en eigenaars kunnen proeven van andere invullingen van de publieke ruimte.

DOSSIER

Sint-Joost-ten-Noode, Walking Madou tovert een stukje winkelstraat tijdelijk om tot voetgangerszone

Omschrijving

Aan de voet van de Madoutoren, aan de Leuvensesteenweg in Sint-Joost, toonde de tijdelijke proefopstelling Walking Madou gedurende een klein jaar welk verschil de autovrije inrichting van een winkelstraat maakt. Enkel voetgangers en fietsers en waren toegelaten in de straat. De interventie kwam er naar aanleiding van de herinrichting van de Leuvensesteenweg.

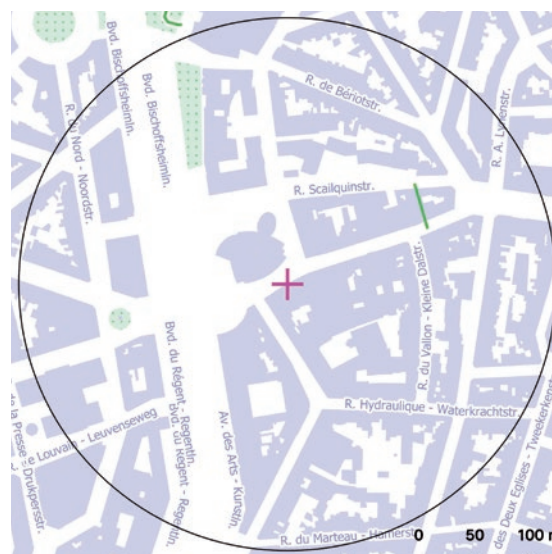
De aangestelde ontwerp bureaus Suède 36 en Atelier BLINK kozen voor een artistieke aanpak van Walking Madou – met vrolijk geel geschilderde straatvlakken en tot plantenbakken omgetoverde autowrakken, straatmeubilair etc. Daardoor kreeg de interventie veel airplay. Op de vrijgekomen

ruimte vonden allerlei georganiseerde en spontane evenementen plaats: van cinema tot straatvoetbal, van dans tot openlucht handel. Walking Madou veranderde het straatleven zo drastisch dat er veel protest was tegen de beslissing van de gemeente om opnieuw autoverkeer toe te laten. Opmerkelijk is de snelheid waarmee dit project werd gerealiseerd: in minder dan anderhalve maand tijd na de beslissing was de realisatie klaar, en dat terwijl er veel administraties bij betrokken waren: verschillende gemeentelijke en gewestelijke diensten, de MIVB en Atrium. Het project kreeg de]Pyblik[prijs voor beste publieke ruimte in Brussel in 2014.

In 2015 werd alsnog beslist om dit deel van de Leuvensesteenweg definitief autovrij te maken, met uitzondering voor bus en taxi. Een jaar later was het aantal voetgangers al met 10% toegenomen.

Gelijkaardige dossiers

- Brussel-stad: brug van Gijs Van Vaerenberg op FestivalKanal.
- Anderlecht: Plaine X70, naar aanleiding van Parckdesign 2012.

Sint-Joost-ten-Noode – Walking Madou.

Gele verf maakt plaats voor voetgangers. Foto: Suède36

Netwerk	☐ verbonden ☐ fijnmazig	☒ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☐ infrastructuur ☐ overeenkomst ☒ activiteit/evenement	☒ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Sint-Joost-ten-Noode > Leuvensesteenweg tussen de Madoutoren en het kruispunt met de Maria Thersiastraat	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☒ handel en horeca ☒ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☐ park of bos	☐ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	April 2012 – maart 2013	
Financiering	Gemeente Sint-Joost-ten-Noode, Atrium, Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit, MIVB: 80 000 euro	
Contact	Sint-Joost-ten-Noode, dienst Stedenbouw	
Meer info/documenten	<ul style="list-style-type: none"> – http://www.wbarchitectures.be/en/architects/Suede_36/Walking_Madou/696/ – http://www.stjosse.irisnet.be/index.php?id=10169 – http://www.bruzz.be/nl/nieuws/10-procent-meer-voetgangers-op-autovrije-leuvensesteenweg – foto's: http://www.suede36.be/nl/content/walking-madou 	
Trefwoorden	tijdelijk gebruik – winkelstraat – kunst – spelen – spontaan – burgers doen mee	

Recept 24 De publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang

Heel wat openbare wegen liggen op grond in eigendom van particulieren of op privaat domein van overheden. Het gaat niet alleen over de zogenaamde buurtwegen met een particuliere bedding, maar ook over publieke rechten van doorgang die tot stand kwamen door langdurig openbaar gebruik. Via bijzondere bestemmingsplannen kan de overheid eenzijdig publieke erfdienstbaarheden opleggen (zie voorbeeld). Dit is een redelijk courante praktijk in verkavelingen en grotere bouwprojecten. Het kan nóg eenvoudiger. Via een onderling akkoord met de betrokken eigenaars kan je als gemeentebestuur ook actief een publiek recht van doorgang vestigen over de eigendommen van private partijen. De omvang van dit recht (ligging, breedte, weggebruikers, beperkingen in de tijd of gedurende de dag) wordt vastgelegd in een authentieke akte met de bijhorende plannen. Door de akte te laten verlijden bij de notaris en in te

schrijven bij het registratiekantoor wordt het recht van doorgang juridisch bindend voor het publiek.

DOSSIER

Watermaal-Bosvoorde, voetgangers gaan verder in de Bezemhoek dankzij publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang

Een zicht op de doorsteek. Foto: Rita Florizoone

Een zicht op de doorsteek. Foto: Rita Florizoone

Omschrijving

De Bezemhoek in Bosvoorde is een merkwaardige uitstulping van het stadsweefsel in het Zoniënwood: een hoofdstraat met enkele kron-

Watermaal-Bosvoorde – Bezemhoek.

kelende en doodlopende zijstraatjes. Toen het bijzonder bestemmingsplan van deze wijk aan een actualisatie toe was, werden er doorsteken en uitwegen voorzien via de publieke erfdienstbaarheid van doorgang.

Gelijkaardig dossier

- Elsene, Clos du Parnasse.

Netwerk	☒ verbonden ☒ fijnmazig	☐ multifunctioneel ☒ ontsloten
Aard van de ingreep	☒ infrastructuur ☒ overeenkomst ☐ activiteit/evenement	☐ signalisatie ☐ publicatie
Ligging/Gemeente	Watermaal-Bosvoorde, tussen de Vorsteriedreef, de Terhulpesteenweg, Terugdrift	
Ruimtelijke context	☒ residentieel ☐ handel en horeca ☐ kantoren en diensten ☐ onderwijs ☐ park of bos	☒ periurbaan gebied ☐ restgebied ☐ water/kanaal ☐ ander
Looptijd	nvt	
Financiering	nvt	
Contact	nvt	
Meer info/documenten	– http://www.watermaal-bosvoorde.be/nl/Bestanden/stedenbouw/bezemhoek	
Trefwoorden	ruimtelijke planning – recht van doorgang,	

Recept 25 Trage wegen doorheen parkings

Voetgangers en fietsers gebruiken private parkings vaak als doorsteek of veiligere verbinding. Het is een goede strategie om het lokale tragewegennet te verdichten door dergelijke bestaande verbindingen te valoriseren. Dat kan door het afsluiten van een gebruiksovereenkomst met de eigenaar(s) en/of met de beheerder. In het contract kunnen maatregelen opgenomen worden in verband met het onderhoud en toezicht. Het beperken van de doorgang (bijvoorbeeld enkel overdag) kan helpen om de eigenaar of beheerder ter wille te komen. Een ander scenario geldt als er al een recht van doorgang op de betreffende parking gevestigd is, bijvoorbeeld door langdurig gebruik of als er een buurtweg over de parking loopt. Dan is een overeenkomst geen noodzaak.

DOSSIER

Sint-Lambrechts-Woluwe, buurtweg over het terrein van Woluwe Shopping werd ingericht als fietspad door de parking

Omschrijving

Het Woluwe Shopping Center is gebouwd op een site waardoor buurtweg 6 loopt. Lange tijd werd deze buurtweg gerespecteerd, doch bij de verbouwing in 2003, werd getracht de weg stilziggend af te sluiten. Het wijkcomité vocht voor het behoud van de doorgang.

De weg vormt een korte, logische en veilige doorsteek van de woonwijk naar twee verderop gelegen scholen. Het onderlinge overleg en de volhouding van het wijkcomité hebben geleid tot een degelijke oplossing voor alle partijen: de buurtweg is nu een fietspad en loopt dwars door de parking van het shopping center. De gemeente zorgde voor een goede zichtbaarheid en aansluiting van het fietspad op de openbare weg.

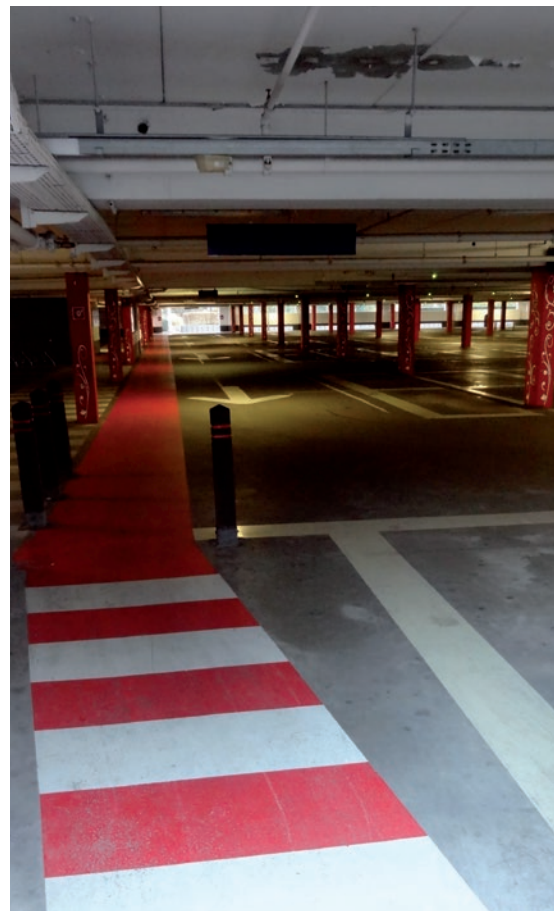
Door deze oplossing garandeert buurtweg 6 een recht van doorgang door een privaat gebouw.

Gelijkaardig dossier

- Brussel-stad: Parking 58 en de dreigende afschaffing van de Korte Hallenstraat.

Sint-Lambrechts-Woluwe – Woluwe Shopping.

*Een oude buurtweg wordt een nieuwe doorsteek.
Foto: Hanne Van Herck*

Netwerk	☒ <i>verbonden</i> ☐ <i>fijnmazig</i>	☐ <i>multifunctioneel</i> ☒ <i>ontsloten</i>
Aard van de ingreep	☒ <i>infrastructuur</i> ☒ <i>overeenkomst</i> ☐ <i>activiteit/evenement</i>	☒ <i>signalisatie</i> ☐ <i>publicatie</i>
Ligging/Gemeente	<i>Sint-Lambrechts-Woluwe > tussen de Sint-Lambertusstraat en Woluwedal</i>	
Ruimtelijke context	☒ <i>residentieel</i> ☒ <i>handel en horeca</i> ☐ <i>kantoren en diensten</i> ☒ <i>onderwijs</i> ☐ <i>park of bos</i>	☒ <i>periurbaan gebied</i> ☐ <i>restgebied</i> ☐ <i>water/kanaal</i> ☐ <i>ander</i>
Looptijd	2004-2004	
Financiering	Onbekend	
Contact	<i>Sint-Lambrechts-Woluwe, dienst Mobiliteit</i>	
Meer info/documenten	– www.johanna.be	
Trefwoorden	<i>doorsteekbaar – openbaar gebruik – oplossing – burgerinitiatief – buurtweg</i>	

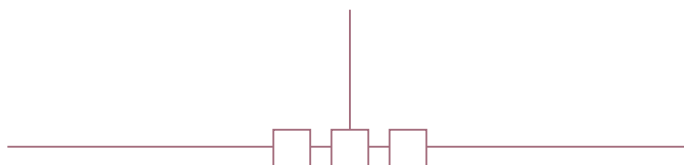
5- Overzicht van de praktijkvoorbeelden

Kaderteksten in de hoofdtekst

▪ Sint-Pieters-Woluwe: Ferrarisgaarde	6
▪ Ukkel: Tillensblok	6
▪ Jette: Historische schapenweg	7
▪ Sint-Agatha-Berchem: Zavelenberg	7
▪ Etterbeek: doorsteek langs bankgebouw	7
▪ Anderlecht: Passage aan RecyK	7
▪ Evere: Project l'Uni-Vert in de wijk Destrier	11
▪ Brussel-stad: Geplande afschaffing van een slapende doorsteek	13
▪ Sint-Lambrechts-Woluwe: Reeks van trage wegen in woonwijk Hof ten Berg	14
▪ Ukkel: Trage weg naar het station Stalle	15
▪ Jette: Ruimte voor de voetganger aan het station en het Kardinaal Mercierplein	16
▪ Ganshoren: Pad over de middenberm van de Van Overbekelaan nodigt alle gebruikers uit	17
▪ Schaarbeek: Het Groene Koninginpark verbindt hoog en laag	19
▪ Het Fiets-GEN	20
▪ Anderlecht: Gepland speellint Ysewyn	21
▪ Laken: Nieuwe fiets- en voetgangersbrug vervangt vervallen passerelle over de spoorweg	23
▪ Laken: Herinrichting van de publieke ruimte in de Modelwijk	24
▪ Watermaal-Bosvoorde: Paden langs de volkstuinten van het Reigerbosspark	28
▪ Anderlecht: Wandelweg komt er niet na bouwvergunning voor een school	30
▪ Vorst: Geplande maar niet gerealiseerde doorsteek in de nieuw aangelegde wijk Bervoets	30
▪ Ganshoren: Renovatie van kinderdagverblijf maakt optimaal gebruik van bestaande trage weg	31
▪ De inventaris up-to-date houden: gebruikers helpen mee	34
▪ Een onderhoudsbudget en samenwerken met stadswachten	35
▪ Haren: Buurtbewoners herstellen paden en ruimen afval op	38
▪ De Atlas der Buurtwegen in Brussel	40

Recepten

▪ Anderlecht: Burgers formuleren verbetervoorstellen voor trage wegen in tuinvijk 't Rad	4
▪ Molenbeek: Nieuwe lagere school geeft tweede leven aan bestaande doorsteek	5
▪ Anderlecht: Project Kaai legt een verbinding naar het kanaal	7
▪ Schaarbeek en Brussel-stad: De oude Zennebedding wordt een langgerekte trage ruimte	8
▪ Oudergem: Passerelle voor fietsers en voetgangers over de Invalidenlaan	10
▪ Ganshoren: Stadswachten inventariseren doorlopende straten	11
▪ Sint-Jans-Molenbeek: Meerdere uitgangen voor het Marie-Josépark	13
▪ Vorst: Nieuw ontwerp van het Marconipark volgt looplijnen	14
▪ Sint-Gillis: Gemeente motiveert inwoners om speelstraten in te richten	16
▪ Elsene: Lang park verbindt Europese Esplanadeplein en het station Mouterij	18
▪ Molenbeek en Brussel-stad: Verwilderde spoorwegberm wordt park van Lijn 28	19
▪ Anderlecht: Herstel van buurtwegen in Neerpede	21
▪ Sint-Joost-ten-Noode: Aanleg van een publieke doorsteek bij de renovatie van wooncomplex	22
▪ Brussel-stad: verplichte doorsteek door het binnenblok van een nieuw wooncomplex	24
▪ Brussel-stad publiceert de brochure "Towards een multifunctionele Quartier européen"	25
▪ Brussel-stad: Een straat met 4 scholen wordt een schoolstraat	26
▪ Jette: Dienstwegen aan een rusthuis bieden kansen als doorsteek	28
▪ Evere: Wandelwegen in de tuin van een rusthuis worden mee onderhouden door de bewoners	29
▪ Oudergem: Gemeente plaatst naamborden langs trage wegen	30
▪ Vorst: Op pad langs onbekende en bedreigde wegen in de Wielswijk	32
▪ Brussel-stad (Haren): Een gezondheidsparcours langs buurtwegen	33
▪ Brussel-stad: Sint-Jan-Nepomucusstraat is de eerste leefstraat in het Gewest	34
▪ Sint-Joost-ten-Noode: Walking Madou tovert een stukje winkelstraat tijdelijk om tot voetgangerszone	35
▪ Watermaal-Bosvoorde: Voetgangers gaan verder in de Bezemhoek dankzij publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang	37
▪ Sint-Lambrechts-Woluwe: buurtweg over het terrein van Woluwe Shopping werd ingericht als fietspad door de parking	39

6- Literatuurlijst

Aerts Jens, "Verdichting als motor van Brusselse stadsvernieuwing", in: *Ruimte*, jg.6, nr. 24, 2014, p. 58-63

Beton voor woonwijken en wandelwegen. *Infrastructuur*, Febelcem, 2011.

Bilande Arnaud, Dal Cynthia et al., "Duurzame wijk Tivoli: naar een nieuw soort stadsleven in Brussel?" in: *Brussels Studies*, nr. 100, 2016.

Brandeleer Céline, Ermans Thomas et al., *Le partage de l'espace public en Région de Bruxelles-Capitale*, in de reeks "Cahiers de l'Observatoire de la mobilité de la Région de Bruxelles-Capitale", nr. 5, *Bruxelles Mobilité*, 2016.

Breteau Pierre, "A Paris, la moitié de l'espace public est réservée à l'automobile", in: *Le Monde*, 30/11/2016.

Brusselmans Denis en Lechat Benoît, *Sauver et promouvoir les sentiers. Mode d'emploi à l'usage de l'action locale*, Editions Etopia, Collection "Biens communs", 2011.

Bruxelles, ça marche! Tap Tap, da's rap! Carte piéton/stapperskaart, Brussel Mobiliteit, jaar?

Bokhorst Hermine, "Rénover les promenades. Des sentiers de lave à Neerpede", in: *Le Soir*, 24-01-2003, p. 17.

Claris Susan en Scopelliti Demetrio, "Cities Alive. Towards a walking world", ARUP, 2016.

Clays Steven (red.), "Slimme Mobiliteitsschakels. Aanpak doorsteekbaarheid steden & gemeenten", *Trage Wegen* vzw en *Mobiel 21*, 2014.

Clays Steven, Vandevyvere Andy et al., "Wegwijs in de trage wegen. Van planning tot uitvoering", *Trage Wegen* vzw en Provincie Limburg, 2011.

de Cannière Ann, "Parckfarm, du paysage à l'assiette", in: *Ruimte*, jg.6, nr. 24, 2014, p. 64-67.

Declève Bernard, De Lestrangle Roselyne, Deneff Julie, "Metrolab brabantSZenne, ontwerpend wandelen doorheen drie gewesten", in: *Ruimte*, jg. 6, nr. 24, 2014, p. 44-49.

Degraeve Jean-Michel, "Stedelijke autobaan maakt plaats voor actieve mobiliteit", in: *Tijdschrift Publieke Ruimte*, nr. 18, 2016, p. 24-26.

De Smet Aurelie, "De rol van tijdelijk gebruik in de stedelijke (her)ontwikkeling: Brusselse voorbeelden", in: *Brussels Studies*, nr. 72, 2013.

Gemeentelijk Mobiliteitsplan Koekelberg. Fase 3: Actieprogramma, Gemeente Koekelberg, 2011

GPDO. *Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Grondgebied ten dienste van de Brusselaars (Project onderworpen aan openbaar onderzoek), perspective.brussels*, 2016

Grietens Erik, "Recepten voor kernversterking. Hoe leg je als lokaal bestuur de basis voor een klimaatvriendelijke gemeente?", Brussel, Bond Beter Leefmilieu, 2016.

Groen en blauw netwerk, Brussels Instituut voor Milieubeheer, 2000.

Het spel in de stad. Voor een speelnetwerk in Brussel, Leefmilieu Brussel, 2012.

Hubert Michel, Lebrun Kevin et al., "De dagelijkse mobiliteit in Brussel: uitdagingen, instrumenten en prioritaire werkdomeinen", in: *Brussels Studies*, nr. 71, 2013.

Inspiratiegids ecologisch groen op bedrijventerreinen, VLM,

Kums Annelies en Van Doosselaere Stephane, "Genomineerden]Pyblik[-prijs 2016, Staalkaart van Brusselse eigenheid", in: *Tijdschrift Publieke Ruimte*, nr. 18, 2016, p.37-39.

Lebrun Kevin, Hubert Michel, et al., *Les pratiques de déplacement à Bruxelles: analyses approfondies*, in de reeks "Cahiers de l'Observatoire de la mobilité de la Région de Bruxelles-Capitale", nr. 3, Bruxelles Mobilité, 2014.

La Promenade Verte – De Groene Wandeling, Bruxelles Environnement – Leefmilieu Brussel, 2009.

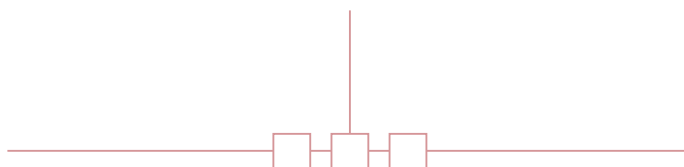
Moritz Benoit, "De openbare ruimten in Brussel ontwerpen en aanleggen", in: *Brussels Studies*, nr. 50, 2011.

Te Boveldt Geert en Van Herck Hanne, "STAPAS in Brussel. Eindrapport", 2014.

Te Boveldt Geert, "Voetgangers in Brussel. Eindelijk de wind mee?", in: *ALERT*, nr. 384, 2013, p. 14-15.

Thierry Philippe, "L'urbanisme en Région Bruxelles-Capitale, Stedenbouw in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Town planning in the Brussels-Capital Region", Ministerie van het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest, 2011.

Vilain Jan, "Nieuwe glorie voor modernistisch schoon", in: *Tijdschrift Publieke Ruimte*, nr. 20, 2016, p.10-11.

7- Afkortingen

BBP: *Bijzonder Bestemmingsplan*

BIM: *het vroegere Brussels Instituut voor Milieubeheer, vandaag Leefmilieu Brussel*

BRAL: *Brusselse Raad voor het Leefmilieu*

BWRO: *Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening*

GBP: *Gewestelijk Bestemmingsplan*

GewOP: *Gewestelijk Ontwikkelingsplan*

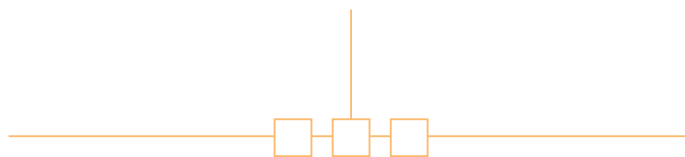
GFR: *Gewestelijke Fietsroute*

GGB: *Gebied van Gewestelijk Belang (in het GBP)*

GOMB: *Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*

GSV: *Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening*

OGSO: *Ondernemingsgebied in stedelijke omgeving*

8- Modeldocumenten

8.1 Authentieke akte tot verlening van een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang

Het jaar tweeduizend op datum
 te
 zijn voor ons
 burgemeester van de gemeente

enerzijds de gemeente,
 vertegenwoordigd door
 afgevaardigde schepen (nationaal nummer /
 identiteitskaartnummer) bijgestaan door
, secretaris
 (nationaal nummer /identiteitskaartnummer
), handelend:

- in uitvoering van een beslissing van de gemeenteraad d.d.,
- in uitvoering van een beslissing van het college van burgemeester en schepenen d.d.,
- en krachtens de artikelen 109 en 14, eerste lid van de nieuwe gemeentewet,

hierna het bestuur genoemd.

EN

anderzijds, (naam en voornamen)
 (burgerlijke stand),
 geboren op te
 van beroep
 met nationaal nummer: en
 identiteitskaartnummer

of

de (naam firma),
 met zetel te ,
 vertegenwoordigd door
 en door
 volgens artikel van de statuten of volgens volmacht dd

hierna tweede comparant genoemd.

of

het OCMW van
 vertegenwoordigd door voorzitter
 (nationaal nummer /identiteitskaartnummer
),
 bijgestaan door , secretaris
 (nationaal nummer /
 identiteitskaartnummer), handelend:

- in uitvoering van het besluit van de raad van
- en krachtens artikel 28 § 2 van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de OCMW's

eigenaar van het perceel gelegen te
 en kadastraal gesitueerd onder afdeling, sectie , nr

welke comparanten ons verklaarden het volgende te zijn overeengekomen:

Op het perceel, kadastraal gesitueerd afdeling, sectie ,
 nr , gelegen te
 , wordt door
 eerste comparant ,
 een voetweg geopend, zoals aangeduid op bijgaand metingsplan, opgemaakt door beëdigd meetkundig
 schatter
 dd. De voetweg heeft een oppervlakte van m².

Bij de huidige titel wordt ten gunste van de voetweg en ten laste van het hierboven vermeld perceelsdeel
 , lijdend erf genoemd, de volgende erfdienstbaarheid gevestigd
 en dit ten laste van het lijdend erf, en niet van de persoon, ten behoeve van de aanleg en de uitbating van
 bovenvermelde voetweg.

De uitoefening van deze erfdiensbaarheid wordt als volgt geregeld:

Artikel 1: De tweede comparant of zijn rechtvolgers of gemachtigden verleent de eerste comparant, het recht om op het hierboven beschreven een voetweg te openen door
..... overeenkomstig het tracé aangeduid op het grafisch plan.

Artikel 2: De eerste comparant wordt ertoe gemachtigd in bovenvermeld perceel alle werken uit te voeren of te laten uitvoeren voor de aanleg en het onderhoud van voetweg met de vervoermiddelen, materialen en werktuigen die hij of zijn aannemer hiertoe nuttig acht.

Artikel 3: Eerste comparant verbindt er zich toe van vermelde erfdiensbaarheid op zulke wijze gebruik te maken dat de eigenaars, de huurders of andere eventuele gebruikers van de grond zo weinig mogelijk hinder door deze werken ondergaan. Bij het einde van de werken, wordt het goed dat buiten de fysieke grenzen van de voetweg valt, dadelijk in zijn oorspronkelijke staat hersteld.

Eerste comparant zal de werken mogen beginnen na eenvoudige kennisgeving (of na schriftelijke kennisgeving minstens dagen vóór de aanvang van de werken) aan de eigenaars en de eventuele gebruikers en mits te hebben voldaan aan de schikkingen hernomen onder artikel 7 (optioneel) van onderhavige akte.

Artikel 4: Onverminderd de overeengekomen forfaitaire vergoeding vermeld in navolgend artikel 7 (optioneel), zal eerste comparant na de aanlegwerken aan de eigenaar (of gebruiker) elke eventuele schade veroorzaakt door de werken van aanleg vergoeden die door bedoelde werken zou berokkend worden. Het bedrag van de schadeloosstelling zal in gemeen overleg vastgesteld worden; bij gebrek aan een regeling in der minne zal de schadevergoeding door een door beide partijen aangeduide deskundige bepaald worden.

Hetzelfde geldt bij het herstel van eventuele schade die in de toekomst te wijten zou zijn aan de werken van onderhoud. Indien geen overeenkomst bereikt wordt zal het bedrag van de schade uiteindelijk bepaald worden door de bevoegde vrederechter.

Artikel 5: Anderzijds verbindt de tweede comparant er zich toe zich te onthouden van elke handeling die de voetweg zou kunnen schaden of het gebruik ervan zou kunnen ontmoedigen, en verleent het aan de eerste comparant te allen tijde een toe- en doorgangsrecht te voet en met alle nuttige vervoermiddelen, materialen en werktuigen derwijze dat het toezicht en onderhoud altijd mogelijk is.

Artikel 6: Het bestuur zal geen eigendomsrecht of andere rechten kunnen laten gelden op de voetweg buiten deze opgenomen in deze akte.

Artikel 7: (optioneel)

of

De erfdienstbaarheid wordt verleend mits betaling door de eerste comparant van een jaarlijkse vergoeding van EUR (..... euro). Dit bedrag dient betaald bij de jaarlijkse vervaldag en voor de eerste maal binnen de dagen na het verlijden van deze akte, door overschrijving op rekening van

Op iedere jaarlijkse vervaldag zal de vergoeding aangepast worden aan de schommelingen van het indexcijfer van de consumptieprijzen. Daarbij zal, behoudens andere wettelijke schikkingen, navolgende formule toegepast worden:

$$\text{nieuwe vergoeding} = \frac{\text{basisprijs} \times \text{nieuwe index}}{\text{basisindex}}$$

Als basisindexcijfer geldt dit van de maand die voorafgaat aan deze van het verlijden van de akte. Het nieuwe indexcijfer is dat van de aan de jaarlijkse vervaldag voorafgaande maand. Bij gebreke van tijdige betaling van de vergoeding is eerste comparant, zonder ingebrekestelling en van rechtswege, een verwijlntrest verschuldigd gelijk aan de wettelijke intrest, en dit vanaf één maand na de vervaldag.

of

De erfdienstbaarheid wordt verleend mits betaling door eerste comparant van een eenmalige vergoeding van EUR.

Is alhier tussenkomen en mede verschenen de heer/mevrouw,
wonende te,
verklaart en erkent op heden de som van EUR
ontvangen te hebben van de eerste comparant die hiervoor kwijting geeft.

Artikel 8: Onderhavige overeenkomst treedt in werking vanaf heden en wordt aangegaan te eeuwigen titel.

Artikel 9: Kosten, erelonen en rechten verbonden aan deze akte worden gedragen door eerste comparant.

Artikel 10: Partijen verklaren de bevoegde bewaarder der hypotheken te ontslaan van het nemen van ambtshalve inschrijven tot zekerheid van om het even welk beding in deze akte bij het overschrijven van deze akte in zijn register.

De ondergetekende burgemeester verklaart dat de identiteiten, zoals zij hierboven vermeld zijn, overeenstemmen met de vermeldingen op volgende documenten, waarvan hij/zij kennis genomen heeft:

.....

De ondergetekende burgemeester verklaart tevens lezing gegeven te hebben van artikel 203 van het Wetboek der Registratierechten dat de prijsbewimpeling bestraft en dat als volgt luidt: "Ingeval van bewimpeling aangaande de prijs en lasten of overeengekomen waarde, is elk der contracterende partijen een boete verschuldigd gelijk aan het ontdoken recht. Dit recht is ondeelbaar door alle partijen verschuldigd."

Waarvan akte, in minuut opgesteld, waarvan alle comparanten verklaren het ontwerp te hebben ontvangen op

En, na gedeeltelijke lezing met toelichting, de partijen, hier aanwezig of vertegenwoordigd zoals werd gezegd, met ons, burgemeester, ondertekend.

Voor het bestuur (eerste comparant),

De instrumenterende burgemeester,

Voor tweede comparant,

8.2 Overeenkomst m.b.t de openstelling en bewegwijzering van private weg(en) voor een gemeentelijk Voetgangersnetwerk

Tussen

Eigenaar,
 wonende te,
 hierna genoemd 'de eigenaar'
 en
 de gemeente,
 met maatschappelijke zetel te,
 vertegenwoordigd door (naam),
 (functie),
 hierna genoemd 'de gemeente'

Wordt het volgende overeengekomen:

Artikel 1: Onderhavige overeenkomst heeft betrekking op de rechten en plichten die beide partijen op zich nemen in het kader van de realisatie van een gemeentelijk voetgangersnetwerk in

Artikel 2: De eigenaar geeft zijn goedkeuring om:

- Dit netwerk toe te staan over de weg(en) die zijn eigendom is, aangeduid op de kaart in bijlage 1.
- Bewegwijzering te plaatsen op een zodanige manier dat de wandelaar zijn wandeling duidelijk kan volgen. Dat betreft:
 - minimale bewegwijzering aan begin en einde van de weg, alsook op plaatsen waar de wandelaar zich zou kunnen vergissen van weg (bijvoorbeeld: links of rechtse afslag);
 - een bewegwijzering die bestaat uit (wijze van uitvoering):
- Het traject aan te duiden op de eventuele kaarten van het hele netwerk en waarbij de bedoelde private weg(en) gepromoot mogen worden als voetwegen in het kader van een voetgangersnetwerk naar een breder publiek.
- Het traject te gebruiken en aan te duiden in communicatiemiddelen zoals brochures, websites...), met name:

Artikel 3: De betrokken gemeente zal in overleg met de eigenaar, instaan voor de blijvende begaanbaarheid van de bewegwijzerde weg op privaat grondgebied. Dat houdt in:

(som op)

.....

.....

[Enkele voorbeelden: het opruimen van zwerfvuil; het periodiek reinigen van de bedding; het maaien van opgeschoten gras of onkruid; de snoei of verwijdering van dode of uitstekende takken van struiken en/of bomen.]

Artikel 4: In geen enkel geval zal de eigenaar aansprakelijk kunnen gesteld worden voor een eventueel ongeval dat de gebruikers van de weg op zijn eigendom zou kunnen overkomen.

Artikel 5: Deze overeenkomst voor de openstelling van de weg(en) wordt afgesloten voor een periode van jaar *[généralement 5 ans]*.

Na afloop van deze overeenkomst overleggen de bovenstaande partijen onderling of de overeenkomst opnieuw verlengd kan worden voor eenzelfde duurtijd. Indien de eigenaar wil afzien van deze verdere openstelling, verkrijgt de weg(en) opnieuw het statuut van een private weg.

Artikel 6: Deze overeenkomst heeft geen enkel gevolg voor het huidige statuut van de weg(en) als private weg(en), al dan niet met openbaar karakter. Bijgevolg zal er geen publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang ontstaan door de openstelling van betreffende private weg(en) voor het voetgangersnetwerk, noch zal/zullen deze weg(en) een openbaar karakter verkrijgen waarop de gemeente zich later eventueel zou kunnen beroepen. Evenmin kan deze overeenkomst bestaande publieke rechten verworven op betreffende private weg(en), indien van toepassing, teniet doen.

Opmerkingen/aanvullingen:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Voor akkoord,.....
Opgemaakt te
op datum

in 2 exemplaren waarvan elke partij verklaart een ondertekend exemplaar te hebben ontvangen.
De bijlagen waarvan sprake in artikel 1 maakt integraal deel uit van deze overeenkomst.

Voor de gemeente

Voor de eigenaar

Burgemeester

Eigenaar

8.3 Aanmaning tot heropening van een buurtweg

Onderwerp: buurtweg nr. gelegen tussen de wegen/huisnummers
..... en
.....

Geachte,

Het gemeentebestuur heeft een klacht ontvangen over *[onderwerp, bv. het plaatsen van een hek]*
.....
op de buurtweg die loopt tussen *[straten/huisnummers]*
..... en
.....

Het gemeentebestuur zal de buurtweg nr. terug openstellen. Bij een rondgang van het gemeentebestuur werd er vastgesteld dat de buurtweg ter hoogte van uw eigendom afgesloten is. Als bijlage vindt u een plan uit de Atlas der Buurtwegen met de ligging van de weg.

Wij hebben begrip voor de eventuele hinder die u hiervan ondervindt *[bv. privacy]*.
.....

Daarom stellen we u volgende oplossing voor: *[bv. Vandaar kunnen wij akkoord gaan met het plaatsen van gesloten afsluiting langsheen de weg zodat uw privacy gewaarborgd blijft.]*
.....
.....
.....

Om het openbaar karakter van deze weg te verduidelijken, verzoeken wij u om *[de afsluiting/het hek]* bij de ingang van deze weg te verwijderen vóór (datum). Indien u *[de afsluiting/het hek]* niet verwijdert, zal het door de gemeente verwijderd worden en zullen de kosten hiervoor aan u doorgerekend worden.

[eventueel: tegemoetkoming]

We zijn uw bezorgdheden tegemoet te komen door volgende maatregel: *[bv. Het gemeentebestuur zal op haar kosten aan het begin van de weg een bord bevestigen met de boodschap 'respecteer de rust van de omwonenden'.]*

.....
.....
.....

Wij hopen met dit voorstel een aanvaardbare oplossing te bieden voor de verschillende betrokken partijen.

Hoogachtend,

De secretaris

De Burgemeester

8.4 Aanmaning tot heropening van een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang

Onderwerp: Trage weg gelegen tussen de wegen/huisnummers:

.....
 en

Geachte,

Het gemeentebestuur heeft een klacht ontvangen over *[onderwerp, bv. het plaatsen van een hek]*

op de trage weg die loopt tussen *[straten/huisnummers]*

.....
 en

Deze trage weg staat niet ingeschreven in de Atlas der Buurtwegen. Het Burgerlijk Wetboek (art. 2229) vermeldt echter dat wegen een publiek recht van doorgang verkrijgen indien ze gedurende 30 jaar openbaar gebruikt worden door het publiek. Na deze ‘verkrijgende verjaring’ spreekt men over feitelijke buurtwegen. Deze trage weg over uw eigendom wordt reeds meer dan 30 jaar openbaar gebruikt waardoor hij een publiekrechtelijke erfdienstbaarheid van doorgang is geworden. *[Extra argumenten: bv. Bovendien is langs deze trage weg openbare verlichting aanwezig, wat het openbaar karakter van de weg bekrachtigt.]* Wij hebben begrip voor de eventuele hinder die u ondervindt van *[bv. gemotoriseerd verkeer dat deze verbinding ook gebruikt]*:

.....

Daarom stellen we u volgende oplossing voor: *[bv. Vandaar kunnen wij akkoord gaan met het met het plaatsen van een hek dat ten allen tijde kan geopend worden.]*

.....

Om echter het openbaar karakter van deze weg te verduidelijken, verzoeken wij u om de verbodsborden bij de ingang van deze weg te verwijderen vóór (datum). Indien u *[de borden/afsluiting]* zelf niet verwijdert, zullen *[de borden/afsluiting]* door de gemeente verwijderd worden en zullen de kosten hiervoor aan u doorgerekend worden.

[eventueel: tegemoetkoming]

We zijn bereid uw bezorgdheden tegemoet te komen door volgende maatregel: *[bv. Het gemeentebestuur zal op haar kosten aan het hek een bord bevestigen met de boodschap 'weg enkel toegankelijk voor voetgangers – gelieve het hek steeds terug te sluiten'. Zo wordt het voor wandelaars duidelijk dat ze de weg kunnen gebruiken en blijft gemotoriseerd verkeer geweerd.]*

.....

.....

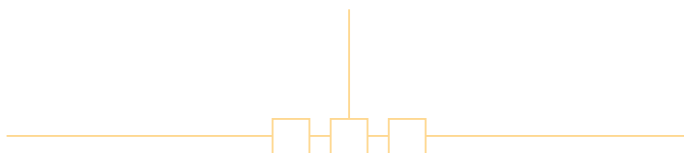
.....

Wij hopen met dit voorstel een aanvaardbare oplossing te bieden voor de verschillende betrokken partijen.

Hoogachtend,

De secretaris

De Burgemeester

Gerealiseerd door:

TRAGE
WEGEN >
V

Trage Wegen vzw
Kasteellaan 349A
9000 Gent
www.tragewegen.be

Op initiatief van:

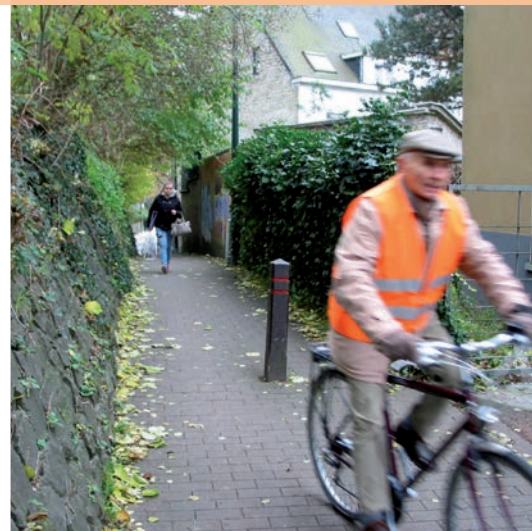

BRUSSEL MOBILITEIT

GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Gewestelijke Overheidsdienst Brussel
Brussel Mobiliteit – Directie Beleid
CCN – Vooruitgangstraat 80 bus 1 – B-1035 Brussel
Tel.: 02 204 19 21 – Fax: 02 204 15 10
mobiliteit@gob.brussels
www.mobiliteit.brussels

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST